Índex de continguts

0. INTRODUCCIÓ 3
1. POBLACIÓ 5
a. Significació dels joves en el conjunt de la població de Catalunya 5
b. Immigració – emigració: Taxa neta de migració 7
i. Taxa de persones de nacionalitat estrangera 7
ii. Taxa d'emigració 8
iii. Taxa de migració neta 9
2. Educació 10
a. Escolarització 10
i. Taxa escolarització als 16 i 17 anys 11
ii. Taxa escolarització als 17 anys 12
b. Graduació en les diferents etapes d'ensenyament 13
i. Graduació ESO 13
ii. Taxa d'alumnes matriculats a ensenyaments professionals 14
iii. Taxes de graduació a la secundària postobligatòria 15
c. Abandonament prematur dels estudis 17
d. Despesa pública en educació 19
i. Despesa per alumne a secundària 19
ii. Despesa per alumne universitari 21
3. Laboral 22
a. Activitat 22
i. Taxa d'activitat juvenil 22
ii. Taxa de temporalitat. Evolució 2000-2012 23
iii. Ingressos bruts dels joves 24
b. Taxa d'atur juvenil 25
i. Taxa atur joves 25
ii. Cobertura de l'atur juvenil 28

4. Habitatge 30
a. Emancipació juvenil 30
i. Taxa d'emancipació domiciliar 30
b. Accessibilitat a l'habitatge per part dels joves 34
i. Solvència dels ingressos individuals 34
c. Ajuda familiar per l'habitatge 36
d. Característiques dels habitatges dels joves emancipats 37
e. Mercat immobiliari 39
i. Preus dels habitatges 40
ii. Ajuts a l'habitatge destinats a joves 41
5. Salut 42
a. Salut reproductiva 42
i. Taxa embarassos juvenil 42
ii. Interrupcions voluntàries d'embaràs 43
6. Cohesió social entre els joves 46
a. Risc de pobresa juvenil 46
b. Intensitat de la pobresa entre els joves 47
c. Risc en la població jove abans de transferències 48
DEFINICIÓ 48
a. Risc de pobresa extrema entre els joves 49

1. INTRODUCCIÓ

Les persones joves són un dels col·lectius que ha patit més intensament l'impacte de la crisi econòmica. Això s'ha materialitzat en molts casos amb la impossibilitat de mantenir els seus projectes de vida autònoms.

La crisi també ha tingut incidència sobre les polítiques públiques. Les retallades han laminat la capacitat protectora d'un Estat del Benestar que, degut al principi contributiu, ja era més aviat poc generós respecte els infants i els joves. D'aquesta manera hem vist com es reduïa la despesa en educació, com se suprimien ajuts a l'emancipació o fins i tot s'amenaça de retirar l'assistència sanitària als aturats que marxin de l'Estat espanyol (que en la seva major part són persones joves). No és estrany, doncs, davant d'aquestes circumstàncies, que cada vegada es facin sentir més les veus que parlen d'una creixent dualització entre insiders –majoritàriament adults grans– i outsiders –fonamentalment els joves.

Aquelles persones joves que ja es trobaven en una situació precària al mercat **labora**l abans de l'any 2008, han vist com, en iniciar-se la crisi, la seva situació s'agreujava encara més intensament. Ambdues situacions es troben, òbviament, interelacionades: els contractes temporals eren els que predominaven entre la població jove des de finals dels 90, i són precisament les persones amb contracte temporal les primeres que es van quedar sense feina quan les coses van començar a anar mal dades. Aquesta incidència de l'atur ha estroncat processos d'emancipació i ha desdibuixat la linealitat que solien tenir les transicions a la vida adulta. Si fa uns anys el més habitual era estudiar, treballar, emancipar-se en parella i reproduir-se, actualment veiem com s'allarga la fase d'estudi buscant protegir-se de l'atur, com es perden feines i es reverteixen emancipacions, com els joves opten per emigrar a l'estranger buscant feina o credencials, i com es posposen les decisions de tenir fills.

Les dades que ens presenta aquest l'informe ens mostra un escenari present i futur desolador. **L'atur juvenil** és un problema molt greu al nostre país. Set de cada deu joves d'entre 16 i 19 anys està a l'atur. Molts joves volen treballar i no ho poden fer i aquesta situació sobretot es ceba entre els joves amb pocs estudis, i encarà més, sobre aquells que provenen de processos d'immigració. Les dades ens mostren una taxa d'activitat juvenil a la baixa, una precarietat laboral en augment, la taxa d'atur dels joves d'entre 20 a 24 anys ha arribat al 45,8% i la cobertura laboral que tenien molt joves l'han perdut. Aquesta realitat és especialment greu amb els joves en risc d'exclusió social.

La feina que realitzen moltes entitats socials d'orientació, formació i intermediació amb l'empresa en joves vulnerables s'ha fet molt complexa degut al panorama estructural i conjuntural, però també degut a la baixa del 80% d'ajudes per part del govern de l'Estat i Catalunya en poder portar a termes programes que ajudin a la inserció laboral de joves en risc d'exclusió social. Tal com ens va indicar recentment el catedràtic d'Economia aplicada de la UAB Dr.Olivé :"els propers llocs de treball que es generin ,no podran ser coberts per els i les joves que atenen les vostres entitats".

Hi ha dos estratègies importants que s'haurien de desenvolupar per part del Govern. En primer lloc, una política de formació que permeti reciclar les persones amb formacions obsoletes, i innovar en noves maneres per apropar la formació i les experiències laborals en el procés de recerca de feina, i així millorar l'ocupabilitat de llurs col·lectius en els nous jaciments d'ocupació que es generaran: turisme, energies renovables, serveis a les persones, etc.. i en segon lloc, crear una societat a on la competència i capacitat sigui uns valors, on joves amb pocs recursos i talent puguin tenir les mateixes oportunitats que els i les joves que tenen millors competències i capacitats i accedeixen a llocs de treball per la xarxa social i familiar. Aquesta estratègia és feina de tots i totes.

En relació a l'**educació** a Catalunya té molt a millorar, en general es percep una reducció de l'abandonament escolar i millora de la permanència en escolarització i formació professional, tot i que encara tenim índex inferiors als dels estàndards europeus i de l'estat espanyol. I la formació universitària, cau, retallant pel futur les possibilitats de participar de l'ascens social per la via de la capacitació i formació personal.

No obstant, la tendència dels darrers anys, apunta a una aposta de la societat per l'educació com una possible estratègia de gestió de la crisi a mig termini. Per un costat, comptem amb

una posició superior a la mitjana europea de permanència en el sistema educatiu en edats més avançades o en assoliment de nivells de formació superior –la qual cosa, dóna la mida de la polarització educativa/formativa de la nostra societat-. Per altra banda, es percep estabilitat en els darrers anys en els índexs d'escolarització, un bon senyal en provenir d'estadístiques descoratjadores en el període 2000-2005. Tot apunta a una ocupació formativa que substitueix la manca d'ocupació laboral, així com a una confiança en la necessitat d'acreditar-se per lluitar per una inserció laboral en la que la formació pugui suposar certes garanties.

La graduació de ESO ha anat creixent i la millora de dades d'acreditació ha permès que joves que no acabaven la ESO poguessin accedir a ensenyaments professionals, col·laborant així a l'augment del 20% de joves matriculats a aquests ensenyaments. En canvi, els joves que no han acabat els seus estudis universitaris, ha augmentat en un 12,6%. Les causes semblen apuntar a una certa desil·lusió en invertir temps i diners en una formació universitària que després no troba prou sortida en el mercat laboral, de manera conjunta a la gran pressió que sobre els preus i horaris ha patit la formació universitària, cada dia més inaccessible i que apuntala la davallada del model d'ascens social en el que s'ha fonamentat l'Estat del Benestar.

Una problemàtica que aparegut amb molta força entre els joves és **l' accés a l'habitatge** que ha estat el factor determinant de l'actual situació de crisi, i com a conseqüència constatem que l´evolució de la taxa d'emancipació dels joves ha evolucionat en paral·lel a la bombolla immobiliària. La realitat actual ens mostra que l'habitatge no es reconeix com a dret, i els joves tenen fortes dificultats per emancipar-se. Manquen polítiques d'ajut als joves, tenim un parc d'habitatge social que no té capacitat de respondre a les necessitats, i la Sareb no ha facilitat la recuperació dels habitatges buits que disposa per incrementar l'accessibilitat a un pis dels col·lectius sense recursos suficients.

Quan parlem de la **Cohesió social** ens referim fonamentalment als nivells de pobresa i desigualtats que es dóna al nostre territori, i en aquest cas quina és la realitat entre els joves.

Es fa evident que la crisi ha causat el creixement de la pobresa juvenil que no deixa de pujar any rere any, després d'haver aconseguit un nivell força baix a 2005 (14%). Aquest grup d'edat pateix amb major força l'efecte de la crisi, així a 2011 la pobresa entre els joves arribava a 21,6%, mentre que entre la gent d'edat superior era inferior, 16,9% .

La població jove amb pocs recursos, malauradament pateix un conjunt de dèficits que interaccionen entre ells i dificulten molt més la seva integració. Es molt freqüent que els joves que es troben en la pobresa son fills de pares pobres, pertanyen a una llar que no hi ha ocupació, que el seu entorn familiar i social no els ha ajudat en el desenvolupament de les seves potencialitats, i moltes vegades son nois i noies que han abandonat els estudis, patint un cúmul de dificultats per a integrar-se normalment a la societat que els porta a un cercle que és molt difícil de trencar, sobretot avui que la crisi ha accentuat aquests factors negatius.

En aquest sentit considerem molt important unes polítiques socials que prioritzin les accions que ajudin a aquest grup d'edat, ja que si es desitja generar transformació social és necessari modificar aquests factors que cronifiquen la pobresa, i en conseqüència és urgent aconseguir una major i millor inversió social per reduir els riscos de vulnerabilitat entre els joves. Si analitzem les dades es pot constatar que les transferències realitzades en protecció social , en els darrers anys, ha significat una reducció en la taxa de pobresa d' aproximadament 10 punts, que a 2011 passà de 32,8 a 21,6%. Cal doncs polítiques socials en favor dels joves per a què puguin superar el malèvol cercle de la pobresa.

2. POBLACIÓ

a. Significació dels joves en el conjunt de la població de Catalunya

DEFINICIÓ

TAXA DE POBLACIÓ JUVENIL és el conjunt de persones amb les edats compreses entre els 15 i els 29 anys sobre el total de la població catalana, expressada de forma percentual.

(Població de 15 a 29 anys. / Població total) *100

TAXA DE CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ JUVENIL (2000-2012) és la població amb les edats compreses entre els 15 i els 29 anys de l'any 2012 menys la població d'aquesta edat de l'any 2000, sobre el total del creixement de la població total, expressar percentualment. Aquesta pot expressar-se en un nombre positius en el cas que augmenti o fer-ho en negatiu, en cas que decreixi.

(Població de 15 a 29 anys període 2012 – Població de 15 a 29 anys període 2012-2000) / (Població de 15 a 29 anys període 2012-2000) * 100.

ANÀLISI

La població de joves, això és la població amb les edats compreses entre els 15 i els 29 anys, de Catalunya al 2012 representa el 16,12% de la població total de Catalunya. La significació d'aquest col·lectiu en el conjunt de la població catalana s'ha vist reduïda en un 10,35% des principis de segle, element que s'explicaria fonamentalment per l'envelliment de la generació del *baby boom*, que actualment es troba per sobre dels trenta anys.

Taula 1: Variació d'edats del 2000 al 2012

	2000				2012				
	% Homes	% Dones	Total	Total grups edat	% Homes	% Dones	% Total	Total Grups edat	
Menys de 5 anys	2,21%	2,07%	4,28%	8,78%	2,89%	2,70%	5,59%	10,92%	De o a 9
Entre 5 i 9 anys	2,31%	2,19%	4,50%		2,74%	2,59%	5,33%		
Entre 10 i 14 anys	2,48%	2,35%	4,84%	18,93%	2,42%	2,29%	4,71%	14,29%	De 10 a 24
Entre 15 i 19 anys	3,10%	2,95%	6,04%		2,34%	2,18%	4,52%		
Entre 20 i 24 anys	4,11%	3,94%	8,05%		2,57%	2,49%	5,06%		
Entre 25 i 29 anys	4,29%	4,12%	8,41%	38,09%	3,28%	3,26%	6,54%	40,05%	De 25 a 49
Entre 30 i 34 anys	4,15%	4,00%	8,15%		4,44%	4,17%	8,61%		
Entre 35 i 39 anys	3,89%	3,86%	7,76%		4,79%	4,39%	9,18%		
Entre 40 i 44 anys	3,58%	3,64%	7,22%		4,28%	3,96%	8,24%		
Entre 45 i 49 anys	3,25%	3,30%	6,55%		3,80%	3,68%	7,48%		
Entre 50 i 54 anys	3,22%	3,30%	6,52%	16,86%	3,29%	3,36%	6,66%	17,74%	De 50a 64
Entre 55 i 59 anys	2,76%	2,82%	5,58%		2,82%	2,95%	5,77%		
Entre 60 i 64 anys	2,30%	2,46%	4,77%		2,55%	2,76%	5,31%		
Entre 65 i 69 anys	2,44%	2,81%	5,25%		2,18%	2,43%	4,60%		
Entre 70 i 74 anys	2,00%	2,53%	4,53%	17,34%	1,62%	1,89%	3,51%	17,01%	65 i més
Entre 75 i 79 anys	1,46%	2,11%	3,57%		1,55%	2,07%	3,62%		
Entre 80 i 84 anys	0,75%	1,38%	2,13%		1,08%	1,69%	2,77%		
Entre 85 i 89 anys	0,39%	0,87%	1,27%		0,57%	1,12%	1,69%		
Entre 90 i 94 anys	0,13%	0,35%	0,47%		0,17%	0,46%	0,64%		
Entre 95 i 99 anys	0,03%	0,08%	0,11%		0,04%	0,14%	0,17%		
TOTAL	48,84%	51,16%	100,00%	100,00%	49,42%	50,58%	100,00%	100,00%	

Font: Idescat

Gràfic 1: Comparació piràmide de població. 2000/12

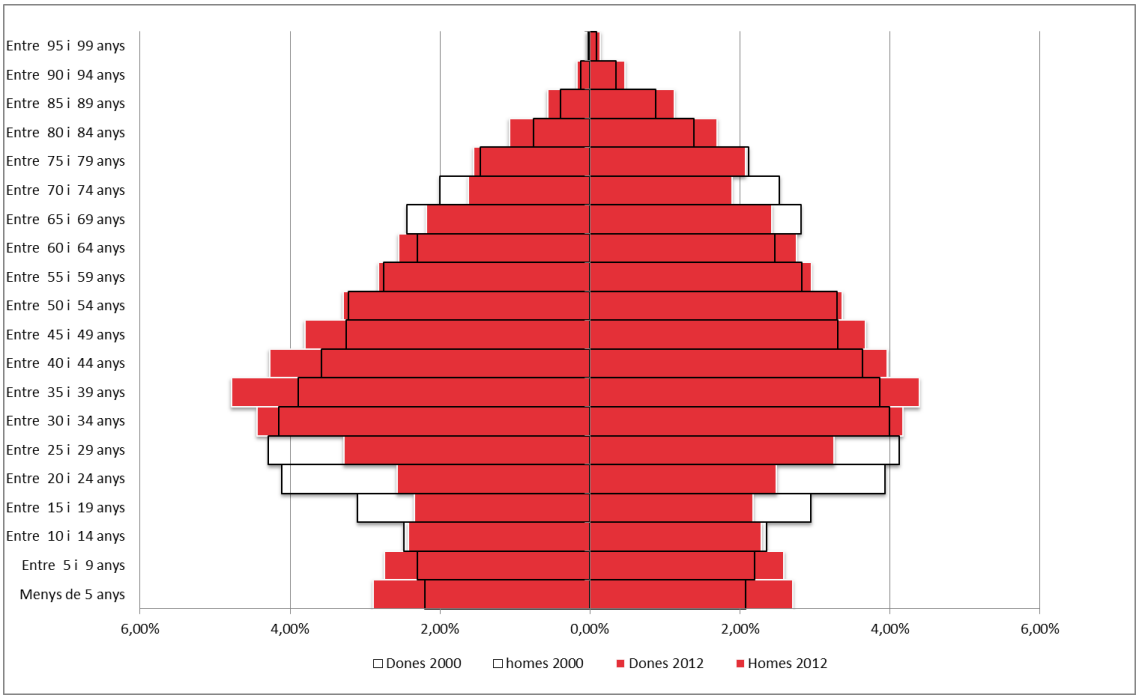

Font: Idescat

b. Immigració – emigració : Taxa neta de migració

i. Taxa de persones de nacionalitat estrangera

DEFINICIÓ

Nombre de persones d'origen estranger amb les edats compreses entre els 15 i els 29 anys sobre el total de la població de Catalunya d'aquesta edat
Població de 15 a 29 anys de nacionalitat estrangera/Població de 15 a 29 anys) * 100

ANÀLISI

La taxa d'immigració no ha sofert una variació significativa de l'any 2000 al 2012, a pesar del seu augment en nombres absoluts. La població d'origen estrangera amb les edats compreses entre els 15 i els 19 anys ha disminuït la seva significació en el conjunt de la població catalana un 1,12%; mentre que, per contra, els joves amb les edats compreses entre els 25 i els 29 anys l'han augmentat un punt i mig, i els d'edats entre els 20 i els 24 anys s'han mantingut estables.

Taula 2: Població estrangera per grups edats i sexe a Catalunya. 2000 i 2012

Població estrangera per grups d'edat i sexe. 2000 Catalunya	Homes	Dones	Total	% població
15 -19	6.045	5.496	11.541	6,36
20-24	6.636	7.222	13.858	7,63
25 -29	10.473	10.294	20.767	11,44

Font: Idescat

Població estrangera per grups d'edat i sexe. 2012 Catalunya	Homes	Dones	Total	% població
15 -19	33.399	28.794	62.193	5,24
20-24	45.684	47.390	93.074	7,84
25 -29	75.561	78.207	153.768	12,96

Font: Idescat

Gràfic 2: Comparació de la significació de la població estrangera per grups edats a Catalunya. 2000 i 2012

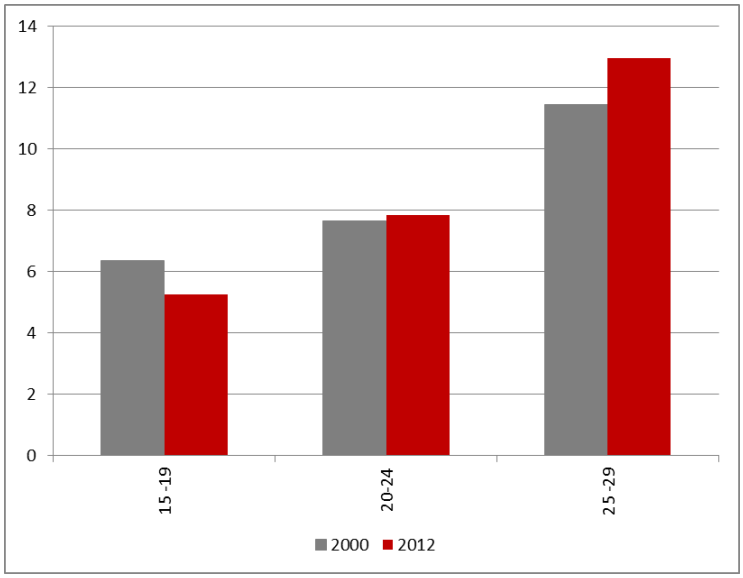

Font: Idescat

ii. Taxa d'emigració

DEFINICIÓ

Nombre de persones de 16 a 34 anys amb nacionalitat espanyola residents a Catalunya que emigren fora de l'Estat sobre el total de la població d'aquesta edat.

ANÀLISI

Entre el 2005 i el 2009 la quantitat de joves que emigren a altres països va créixer fins assolir la xifra màxima de 56.462 joves el 2009. Aquest creixement no s'explica només pel retorn als països d'origen de joves amb una trajectòria migratòria prèvia, sinó també per l'emigració de joves nascuts a Catalunya: entre 2005 i 2012, el número dels joves catalans que opten per emigrar pràcticament s'ha duplicat i la proporció de joves d'origen espanyol d'entre els joves que emigren no ha parat d'augmentar des de l'inici de la crisi.

Taula 3: Evolució de l'emigració dels joves 16-34 anys segons l'origen i sobre el total d'emigrants a Catalunya. 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Espanyols	6,92%	4,00%	3,02%	2,79%	1,92%	2,22%	3,31%	3,91%
Estrangers	48,06%	50,74%	49,47%	46,80%	48,76%	46,40%	43,67%	41,62%
% joves sobre total emigrants	54,98%	54,74%	52,49%	49,58%	50,67%	48,62%	46,99%	45,54%

Font: Idescat

iii. Taxa de migració neta

DEFINICIÓ

Pes del saldo migratori juvenil respecte el total de la població juvenil
((Població de 15 a 29 anys immigrant – Població de 15 a 29 anys emigrant)/ Població de 15 a 19 anys) *1000

ANÀLISI

Del 2007 al 2009 la taxa d'immigració sofreix una davallada considerable, passant de significar un 97‰ a situar-se entorn el 27‰ en els anys següents. Com es mostrava en l'epígraf anterior, el descens de la taxa migratòria s'explica per l'augment dels fluxos d'emigració, essent especialment significatius els dels catalans que surten de l'Estat Espanyol, dinàmica que no es compensada per un flux significatiu d'immigrants.

Taula 4: Evolució de la taxa migració neta a Catalunya. 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15 - 19	62,5‰	66,7‰	77,0‰	61,9‰	34,5‰	27,4‰	25,7‰
20 - 24	105,2‰	110,5‰	125,0‰	97,5‰	42,6‰	40,8‰	46,1‰
25 - 29	83,7‰	86,1‰	88,4‰	72,5‰	12,9‰	16,7‰	22,0‰
Població 15-29 anys	85,6‰	89,2‰	97,0‰	77, 6‰	27,6‰	27,0‰	30,5‰

Font: Observatori de la Joventut

Gràfic 3: Evolució de la taxa migració neta a Catalunya. 2005-2011

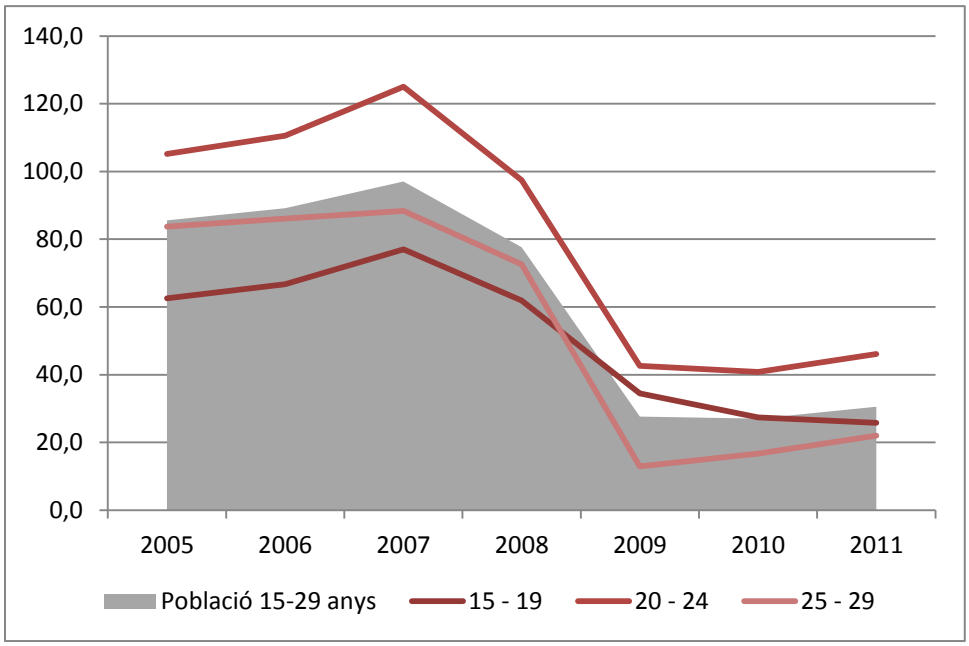

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat

3. EDUCACIÓ

a. Escolarització

DEFINICIÓ

Proporció de la població juvenil que està escolaritzada respecte el total de la població juvenil

ANÀLISI

Taula 5: Evolució de la taxa d'escolarització a Catalunya als 16 i els 17 anys. 2001-2012

	Població 16-29 anys Total joves	Sexe	
		Homes	Dones
2000	30,04%	28,33%	31,84%
2001	28,35%	26,23%	30,59%
2002	27,91%	25,33%	30,63%
2003	27,92%	25,07%	30,92%
2004	27,32%	24,33%	30,48%
2005	25,09%	23,62%	26,65%
2006	25,45%	23,91%	27,08%
2007	24,88%	22,47%	27,45%
2008	25,62%	23,58%	27,78%
2009	26,84%	24,97%	28,81%
2010	27,87%	27,44%	28,32%
2011	25,37%	26,31%	24,42%
2012	23,28%	24,28%	22,28%

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

La taxa d'escolarització de la població jove indica la proporció de persones d'entre 16 i 29 anys que estan escolaritzades d'entre totes les persones d'aquesta edat. Les dades que podem extreure de l'Enquesta de Població Activa ens dibuixen un panorama d'estabilitat. La taxa d'escolarització va anar disminuint durant el primer quinquenni dels anys 2000 i es va estabilitzar (i fins i tot va augmentar quasi 5 punts percentuals en el cas dels homes). A partir de 2010 sembla que la taxa d'escolarització ha tornat a caure, potser degut al major pes demogràfic dels grups d'edat més grans entre el conjunt de la població jove.

Catalunya ocupa una posició superior a la mitjana europea en els indicadors que fan referència a la permanència al sistema educatiu en edats més avançades o en l'assoliment de nivells de formació superior, com passa amb les taxes d'escolarització als 20 anys o amb el percentatge de població jove amb estudis superiors assolits. Aquests indicadors suggereixen l'elevada polarització educativa que hi ha a Catalunya on conviuen unes elevades taxes d'abandó escolar amb una proporció també molt alta de titulats universitaris i de persones que participen en formació continuada.

Gràfic 4: Evolució de la taxa d'escolarització a Catalunya als 16 i els 17 anys. 2001-2011

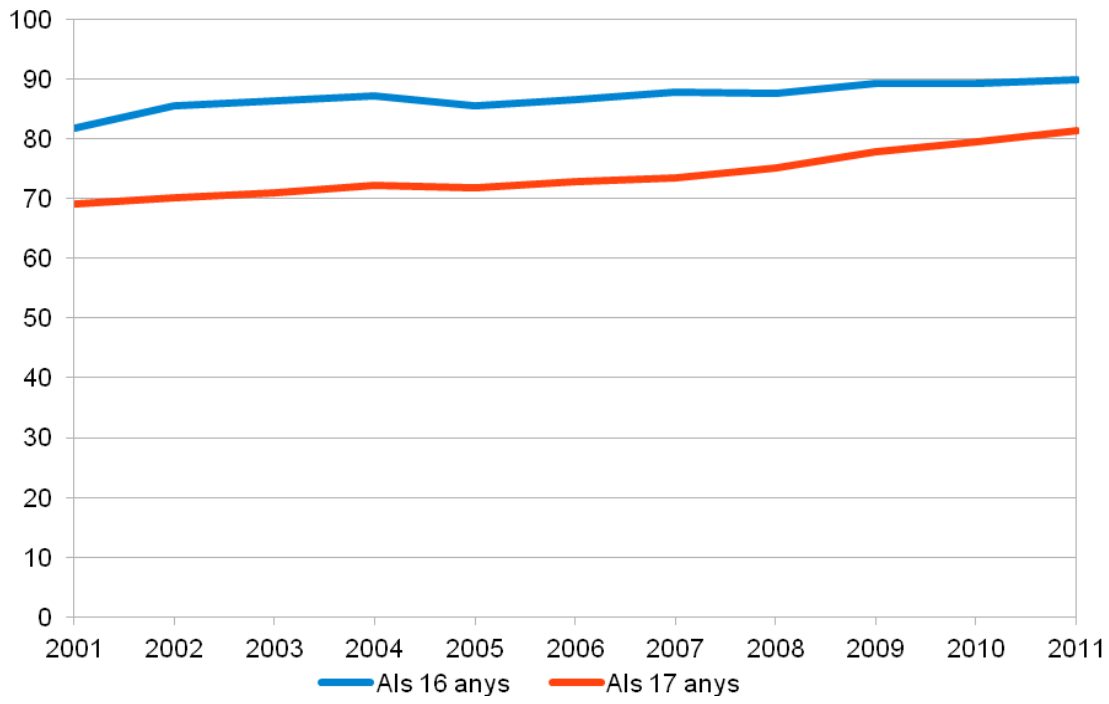

Font: Enquesta de la Població Activa

i. Taxa escolarització als 16 i 17 anys

Taula 6: Evolució de la taxa d'escolarització a Catalunya als 16 i els 17 anys. 2001-2011

	Als 16 anys	Als 17 anys
2001	81,84	69,01
2002	85,58	70,19
2003	86,29	70,86
2004	87,25	72,15
2005	85,44	71,88
2006	86,51	72,92
2007	87,85	73,54
2008	87,56	75,16
2009	89,28	77,79
2010	89,29	79,58
2011	89,94	81,37

Font: Enquesta de la població activa

ii. Taxa escolarització als 17 anys

Gràfic 5: Evolució de la taxa d'escolarització als 17 anys per sexe a Catalunya

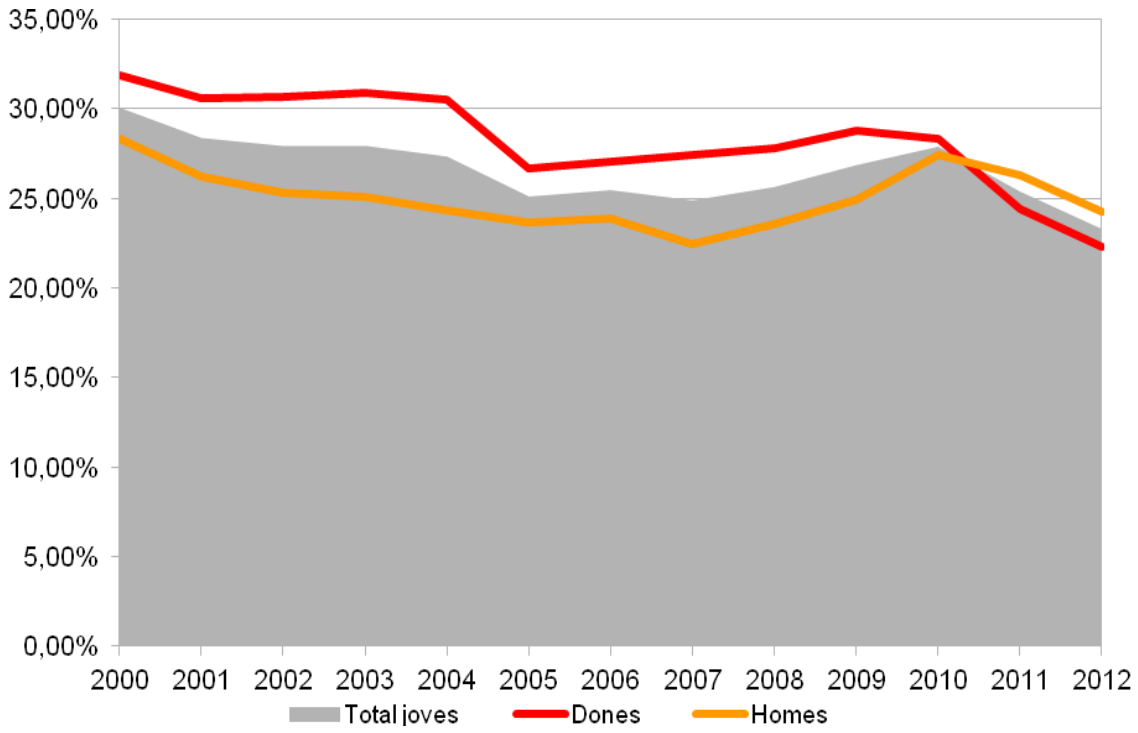

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

L'anàlisi de la permanència en el sistema educatiu en edat d'escolarització postobligatòria mitjançant les taxes d'escolarització als 16 i als 17 anys posa de manifest que d'ençà de l'any 2007 hi ha hagut una millora dels nivells d'escolarització a Catalunya. En el cas de la taxa d'escolarització als 17 anys l'augment és de 7 punts percentuals i progressivament conflueix amb les dades de la resta de l'Estat espanyol (on Catalunya ocupa els darrers llocs) i de l'entorn europeu.

Si ens fixéssim ens les taxes d'escolarització als 18 anys i als 20 anys, veuríem que també han tingut augments propers als 10 punts percentuals. . Aquesta millora en les dades de permanència al sistema educatiu, segurament han estat provocades per la crisi econòmica, que d'una banda ha eliminat bona part de les feines poc qualificades que podien estimular l'abandó dels estudis i de l'altra ha incentivat l'adquisició de competències i de credencials per competir amb més garanties al mercat laboral. Els joves saben que si deixen d'estudiar difícilment trobaran feina i que els títols que puguin acreditar, en canvi, els poden ajudar a inserir-se laboralment, si no ara, com a mínim quan el mercat laboral es recuperi. Els estudis són una manera de fugir del present i de protegir-se pel futur.

b. Graduació en les diferents etapes d'ensenyament

DEFINICIÓ

Proporció d'alumnes en disposició d'obtenir el títol respecte el total d'alumnes avaluats

ANÀLISI

i. Graduació ESO

Taula 7: Evolució de la taxa de graduació del ESO curs 2002/03 – 2010/11 a Catalunya

		2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011
Població 17 anys		73,20%	72,60%	73,10%	77,70%	79,00%	79,80%	81,90%	81,80%	82,30%
Sexe	Homes	68,50%	68,30%	69,00%	74,40%	75,80%	76,90%	78,70%	78,60%	79,20%
	Dones	78,00%	77,00%	77,20%	81,00%	82,20%	82,70%	85,10%	85,00%	85,40%

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

Gràfic 6: Evolució de la taxa de graduació del ESO curs 2002/03 – 2010/11 a Catalunya

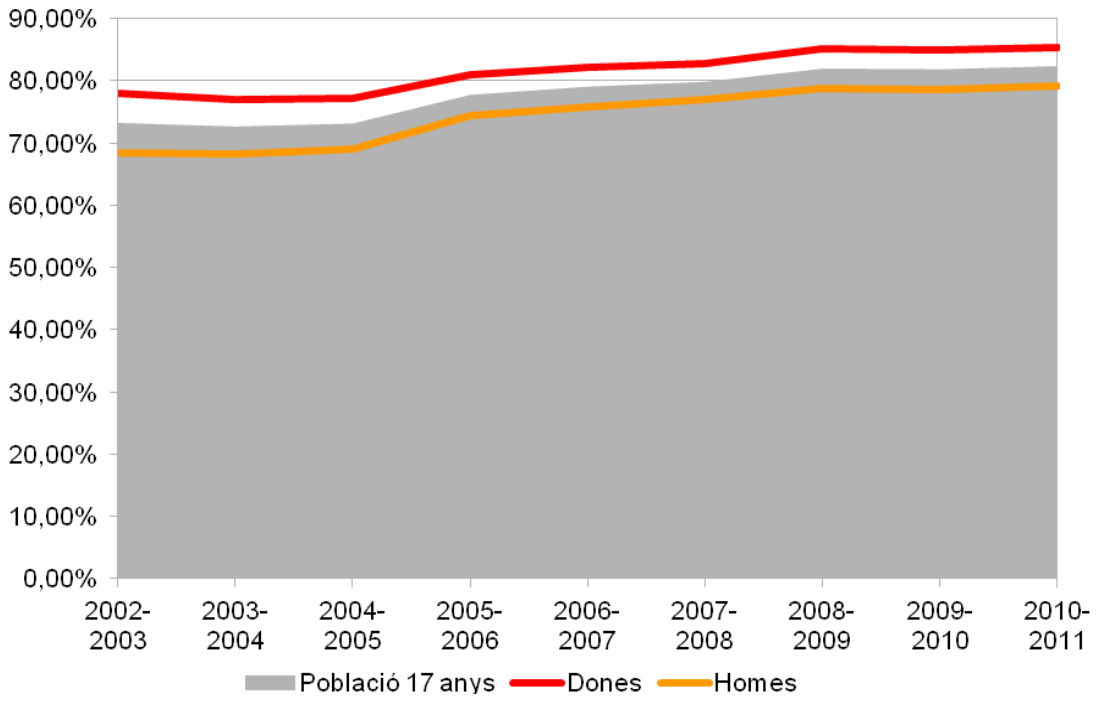

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

Catalunya és un dels països europeus amb més fracàs escolar (definit com a abandonament educatiu prematur). Això és d'una banda, per l'estructura del sistema educatiu en els ensenyaments postobligatoris, on manquen de manera clara programes de segones oportunitats, i per una altra banda per un mercat de treball amb una oferta d'ocupacions de baixa qualificació que han incentivat l'abandó dels estudis a canvi d'aconseguir una feina (mal) remunerada.

Pel que fa la taxa de graduació a l'ESO, que condiciona l'accés posterior als ensenyaments postobligatoris, a Catalunya és comparativament baixa en relació amb la resta de comunitats autònomes. Catalunya es caracteritza per tenir taxes de graduació a l'ESO properes al 80%, lleugerament per sota de la mitjana espanyola.

En tot cas la taxa de graduació a l'ESO ha anat creixent de manera més o menys sostinguda els darrers 10 anys. La situació de crisi, que ha fet que l'educació sigui vista com un factor important per evitar una situació d'atur generalitzat, segurament ha contribuït a la millora d'aquestes dades.

L'abast de les diferències entre homes i dones en la majoria d'indicadors d'educació és fàcil d'observar, però en el cas de la graduació a l'ESO la diferència és molt important (del 10%) i s'ha mantingut força estable al llarg de tota la darrera dècada.

ii. Taxa d'alumnes matriculats a ensenyaments professionals

DEFINICIÓ

Proporció d'alumnes que cursen formació professional respecte el total d'alumnes a l'educació secundària postobligatòria

ANÀLISI

Taula 8: Evolució de la taxa d'alumnes matriculats a ensenyaments professionals a Catalunya. Curs 2001/02 a 2011/12

	Total Joves	Sexe	
		Homes	Dones
2001-2002	36,70%	42,60%	30,30%
2002-2003	39,10%	44,90%	32,40%
2003-2004	41,40%	46,80%	34,90%
2004-2005	42,80%	48,00%	36,60%
2005-2006	44,30%	49,40%	39,00%
2006-2007	45,70%	50,80%	40,50%
2007-2008	47,40%	52,10%	42,60%
2008-2009	49,00%	53,50%	44,40%
2009-2010	51,10%	50,60%	49,40%
2010-2011	52,80%	57,30%	48,20%
2011-2012	54,40%	58,60%	50,00%

FONT: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

Gràfic 7: Evolució de la taxa d'alumnes matriculats a ensenyaments professionals a Catalunya. Curs 2001/02 a 2011/12

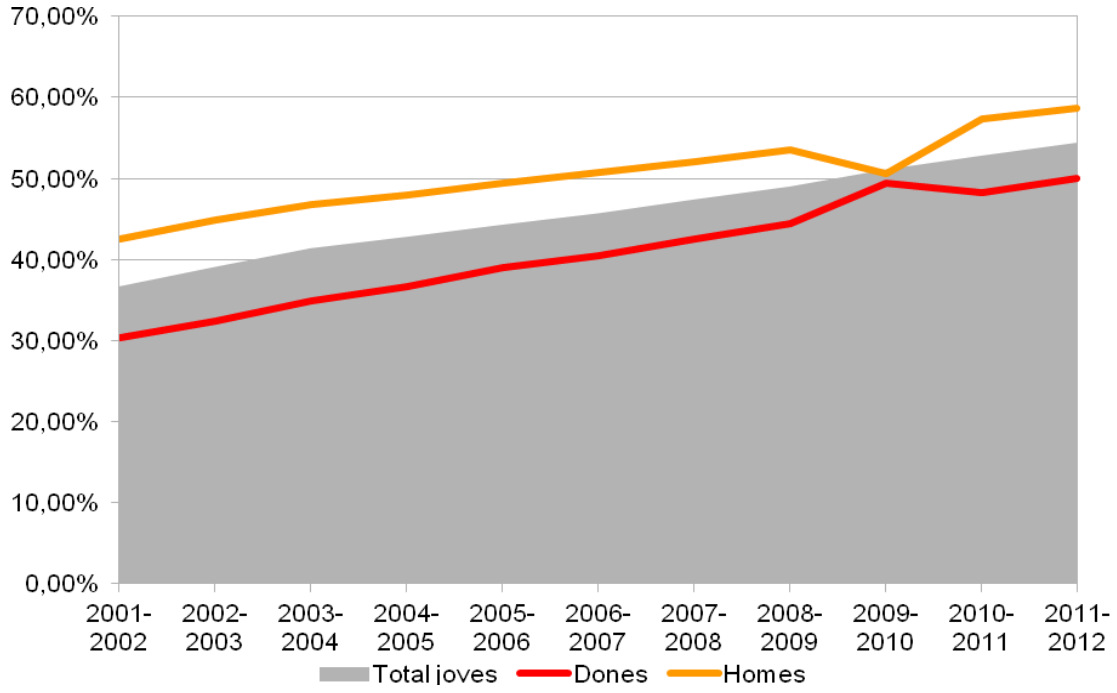

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

La taxa d'alumnes matriculats a ensenyaments professionals ens diu el percentatge d'alumnes que cursen formació professionals respecte el total d'alumnes de secundària postobligatòria. Com mostra el gràfic aquesta taxa ha augmentat pràcticament 20 punts percentuals al llarg de la darrera dècada fins a marcar un equilibri considerable entre els alumnes que decideixen cursar Batxillerat i els que decideixen fer Formació Professional. Part de l'explicació rau en la implantació d'unes etapes d'ensenyament que no permetien cursar estudis postobligatoris sense acreditar la secundària obligatòria: bona part dels alumnes que no aconseguien acreditar l'ESO quedaven despenjats de l'educació. La millora de les dades d'acreditació ha possibilitat que cada vegada més joves puguin accedir a la formació professional. Però la qüestió fonamental ha estat la manca d'oferta d'estudis de formació professional. L'augment progressiu de la provisió de places en aquests ensenyaments explica l'elevat augment de la taxa d'alumnes matriculats a ensenyaments professionals.

iii. Taxes de graduació a la secundària post obligatòria

Taula 9: Evolució de la taxa de graduació a Catalunya. Curs 2001/02 – 2010/11

		Sexe	
	Total joves	Homes	Dones
2001-2002	71,10%	68,00%	73,50%
2002-2003	72,60%	69,30%	75,20%
2003-2004	74,10%	70,60%	76,90%
2004-2005	74,80%	71,60%	77,20%
2005-2006	73,40%	69,70%	76,30%
2006-2007	74,40%	71,80%	76,60%
2007-2008	75,40%	73,30%	77,10%
2008-2009	78,70%	75,20%	80,60%
2009-2010	84,00%	82,00%	85,70%

2010-2011	82,30%	80,10%	84,00%

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

Les taxes de graduació a les etapes educatives post obligatòries sembla que han experimentat menys canvis que les taxes a l'ESO. Si bé en el cas del Batxillerat sembla clar que les taxes han augmentat de manera apreciable amb la crisi econòmica, en el cas dels Cicles Formatius veiem que les taxes de graduació han experimentat una certa davallada. Això pot ser degut, simplement, al cavi en el denominador: hi ha més joves que abans abandonaven els estudis que ara aconsegueixen acreditar l'ESO i continuar amb la secundària post obligatòria i és possible que aquests joves tinguin més dificultats per acreditar els seus estudis post obligatoris. Les dades absolutes podrien corroborar aquesta hipòtesi perquè mostren que malgrat la caiguda de la taxa el número de graduats ha augmentat notablement, i s'ha passat dels 9.569 graduats del curs 2001-2002 als 12.134 del curs 2008-2009 (un augment del 26,7%).

Taula 10: Evolució de la graduació dels Cicles Formatius de Grau Mitjà (CFGM) a Catalunya.2001/02 – 2008/09.

		Sexe	
	Total joves	**Homes**	**Dones**
2001-2002	59,20%	58,90%	59,50%
2002-2003	58,90%	57,30%	60,60%
2003-2004	56,60%	56,20%	57,00%
2004-2005	54,50%	54,60%	54,60%
2005-2006	49,90%	49,50%	54,00%
2006-2007	53,30%	54,00%	52,50%
2007-2008	53,60%	54,10%	53,10%
2008-2009	54,80%	53,10%	56,40%

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

Taula 11: Evolució de la graduació dels Cicles Formatius de Grau Superior (CFGS) a Catalunya.2001/02 – 2008/09.

		Sexe	
	Total joves	**Homes**	**Dones**
2001-2002	77,00%	73,00%	80,70%
2002-2003	74,30%	70,90%	77,80%
2003-2004	71,20%	66,80%	75,60%
2004-2005	71,10%	68,00%	74,10%
2005-2006	69,40%	63,10%	75,80%
2006-2007	68,00%	63,70%	72,40%
2007-2008	67,80%	64,50%	71,00%
2008-2009	69,00%	65,20%	72,70%

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

Els estudis universitaris posen la nota discordant a la tendència de continuar els estudis que es pot observar en pràcticament totes les altres etapes del sistema educatiu. El percentatge de joves que acaben els estudis universitaris iniciats ha caigut de manera notable a la

darrera onada de l'Enquesta a la Joventut de Catalunya: els joves que han acabat els estudis universitaris començats són un 10% menys dels que eren el 2007. No seria descartable que aquest fenomen fos degut a un augment del cost d'oportunitat de prosseguir amb la formació superior: perdre ingressos posposant l'entrada al mercat laboral podria no estar justificat si aquest mercat laboral tampoc és capaç d'oferir llocs de treball per a titulats superiors, i menys en un moment en què el cost dels estudis universitaris ha augmentat notablement.

Taula 12: Finalització dels estudis universitaris començats

		2002	2007	2012
Població 15-29 anys		86,9	87,3	74,3
Sexe	Homes	80,5	85,4	74,1
	Dones	90,8	88,8	74,7
Grups d'edat	15 - 19			
	20 - 24	86,3	79	76,5
	25 - 29	87,8	89,2	74,6

Font: Enquesta a la Joventut de Catalunya

c. Abandonament prematur dels estudis

DEFINICIÓ

Proporció de la població de 18 a 24 anys que no està estudiant i que té un nivell d'estudis inferior o igual als estudis obligatoris respecte el total de la població de 18 a 24

ANÀLISI

Taula 13: Evolució de la taxa d'abandonament prematur dels estudis a Catalunya. 2000-2012

	Total 18-24 anys	Sexe	
		Homes	Dones
2000	29,13%	34,62%	23,30%
2001	30,34%	35,09%	25,36%
2002	31,19%	36,09%	25,99%
2003	33,86%	41,52%	25,97%
2004	33,96%	40,46%	27,08%
2005	33,06%	40,72%	25,08%
2006	28,61%	34,32%	22,69%
2007	31,63%	37,12%	25,88%
2008	33,17%	39,65%	26,37%
2009	31,93%	38,01%	25,57%
2010	29,03%	34,58%	23,21%
2011	26,01%	30,68%	21,21%
2012	24,02%	28,25%	19,60%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa

La proporció de joves que abandonaven prematurament els estudis va créixer fins a arribar al seu màxim l'any 2008, el darrer any de la bombolla immobiliària. Com hem vist anteriorment, la manca d'incentius a abandonar els estudis –en forma d'ofertes laborals al

sector de la construcció i altra mena de feines poc qualificades– ha fet que l'abandó dels homes caigui un 12% des dels nivells màxims. Malgrat aquesta millora, el fracàs escolar masculí continua sent molt superior al femení, cosa que ens hauria de fer pensar que cal dedicar recursos especials a aquesta problemàtica.

Gràfic 8: Evolució de la taxa d'abandonament prematur dels estudis a Catalunya. 2000-2012

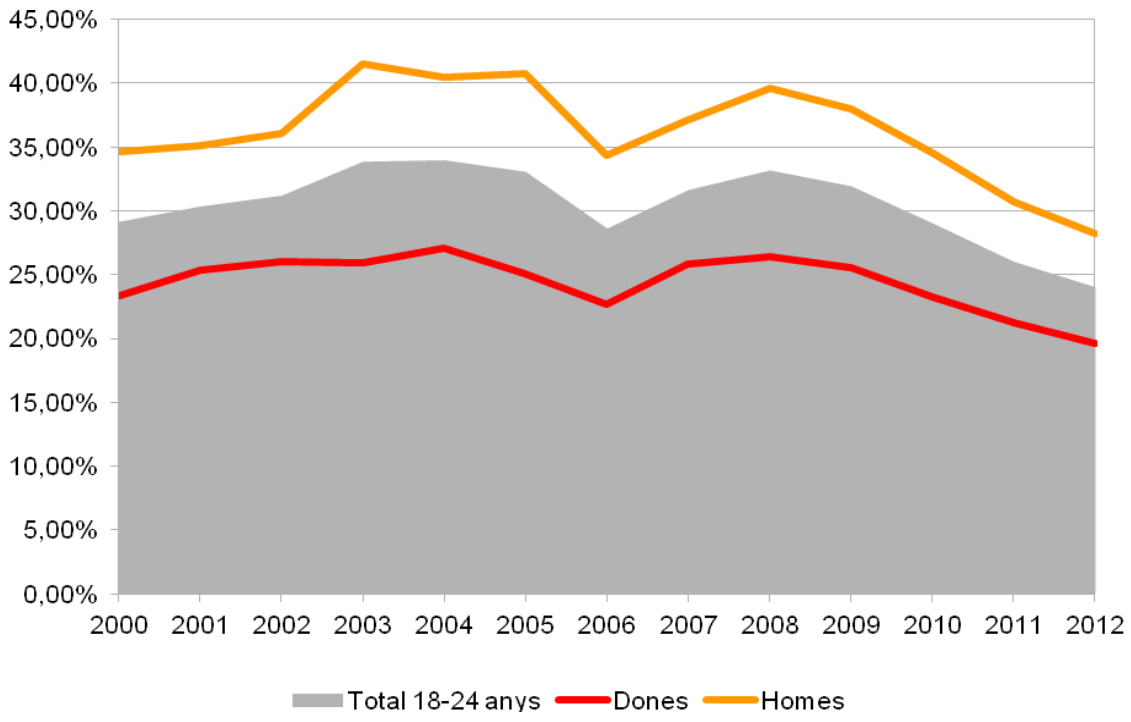

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa

El motiu principal de l'abandonament dels estudis per a la meitat de la població immigrada és les dificultats econòmiques i laborals, una xifra que es redueix a una tercera part per aquelles famílies d'origen immigrant i que en les persones autòctones es troba a l'entorn del 20%. Aquesta dada posaria de relleu que no s'estan cobrint els suports econòmics i socials que presenten les famílies sense xarxa social i amb unes necessitats econòmiques majors.

Gràfic 9: Motiu d'abandó dels estudis dels joves 16-34 anys, per lloc de naixement

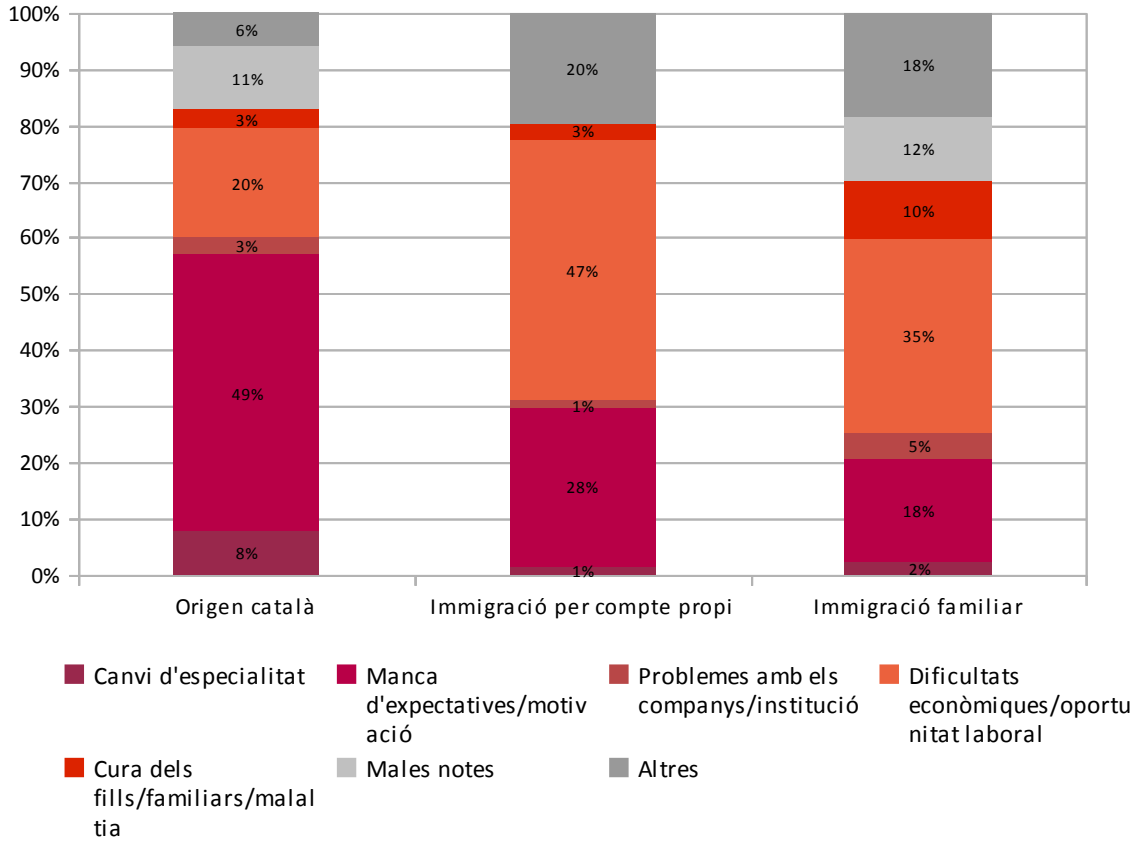

Font: Enquesta a la Joventut de Catalunya 2012

d. Despesa pública en educació

DEFINICIÓ

Despesa anual en euros feta per les administracions públiques per cada alumne matriculat en l'ensenyament secundari públic

ANÀLISI

i. Despesa per alumne a secundària

Taula 14: Evolució de la despesa pública per alumne a secundària

	Catalunya	Pressupost liquidat del Departament d'Ensenyament
2002	4.140	-
2003	4.931,5	3.009.945.672
2004	-	3.369.317.508
2005	-	3.776.334.549
2006	6.448,1	4.271.316.232
2007	6.343,7	4.653.141.153
2008	6.130,6	5.070.414.888
2009	6.236,46	5.393.120.622
2010	6.435,1	5.282.264.221
2011	-	5.019.419.229
2012	-	4.490.549.218

FONT: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

El pressupost liquidat del Departament d'Ensenyament s'havia reduït un 17% entre 2009 i 2012. Com indica l'anuari de l'educació de la Fundació Jaume Bofill, l'esforç inversor dels poders públics en educació a Catalunya (que representava el 4,1% del PIB l'any 2010), és notablement inferior a la mitjana espanyola (5,0%) i europea (5,4%), a l'igual que també ho és la despesa unitària per estudiant (336,4 € menys per alumne no universitari a Catalunya que al conjunt de l'Estat). comunitats com el País Basc o Navarra, amb concert econòmic, destinen 2.309,7€ i 1.686,7€ respectivament més per alumne que Catalunya. Aquesta reducció pressupostària, a més, es dóna en un moment en què l'alumnat creix.

Les mesures d'austeritat aplicades en matèria d'educació debiliten algunes polítiques educatives que s'ha demostrat que tenen efectes positius sobre els resultats educatius (com per exemple la implantació de la sisena hora o les aules d'acollida), ha augmentat les ràtios d'alumnes per mestre i han generat noves tensions en l'àmbit educatiu.

Gràfic 10: Evolució de la despesa pública per alumne a secundària

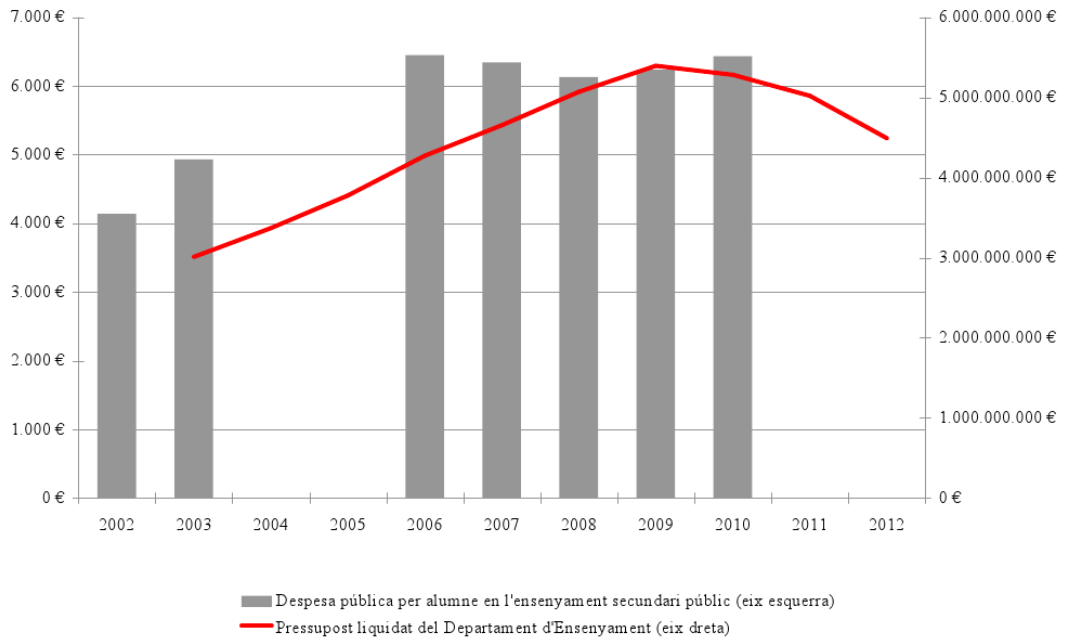

Font: Estadístiques del Departament d'Ensenyament

ii. Despesa per alumne universitari

Taula 15: Evolució de la despesa pública per alumne universitari

	Mitjana Catalunya
2000	3497
2001	3816
2002	4279
2003	4506
2004	5075
2005	6078
2006	6714
2007	7462
2008	8152
2009	8906
2010	8261
2011	6691
2012	5858

Font: Estadístiques del Departament d'Economia i Coneixement

La despesa per alumne universitari del Departament d'Economia i Coneixement ha caigut un 34,22% des dels màxims de 2009. Això ha comportat un augment del cost dels estudos superior al 50%, mentre es mantenia un dèbil sistema de beques i seguia sense implantar-se un sistema de beques salari com tenen altres països europeus. Com hem vist anteriorment, l'abandó dels estudis universitaris ha crescut notablement els darrers anys i sembla probable que podria tenir relació amb aquest augment del seu cost.

En matèria educativa ens trobem amb una paradoxa i dues debilitats. La paradoxa és que la crisi pot haver tingut un efecte positiu en matèria educativa, que és la reducció del fracàs escolar. Els joves continuen estudiant perquè no hi ha cap feina que els tempti per abandonar els estudis. Les debilitats són, d'una banda, que el mercat laboral tampoc garanteix feines qualificades pels més formats, i per tant l'atur i la sobrequalificació poden desanimar els estudiants universitaris. Una conseqüència negativa addicional de la manca de llocs de treball qualificats és que les persones altament formades, quan passen llargs períodes de temps treballant en feines inferiors a les seves credencials, veuen com les seves competències i habilitats, a còpia de no exercir-les, es van perdent. L'altra debilitat provocada per la crisi és que l'administració està reduint la seva inversió educativa, i això empitjora la qualitat i l'equitat de l'educació.

4. LABORAL

a. Activitat

i. Taxa d'activitat juvenil

DEFINICIÓ

Proporció de la població activa (ocupats i aturats) juvenil respecte el total de la població juvenil

ANÀLISI

Les dades mostren la dificultat d'incorporació primerenca (franja edat 16-19) al mercat de treball, una tendència que no es produeix per a la franja d'edats 25-29 anys es manté i creix lleugerament a partir del 2009. Per a la franja de 20-24 la tendència és d'una lleuger decreixement que podria ser explicat per l'efecte immigració.

En termes generals, podem afirmar que les dificultats que es troben els joves a l'hora d'incorporar-se al món laboral s'han agreujat amb l'avenç de la crisi ja que s'han reduït les ofertes laborals sense qualificació, que feien engruixir la taxa d'activitat quan el mercat laboral demandava mà d'obra per a sectors com la construcció. Un efecte d'aquesta situació pot haver significat que més joves allarguin el seu període d'estudis fins a una qualificació que els ofereixi una millor entrada al món laboral, però també que d'altres abandonin la recerca activa de feina.

Taula 16: Evolució de la taxa d'activitat per franges d'edat dels joves a Catalunya. 2005 - 2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
16 a 19 anys	33,1	33,5	31,9	29	29	27,2	23,9	21,8
20 a 24 anys	74,1	73,1	73	71,3	71,3	70,4	70,8	68
25 a 29 anys	87,8	88,1	88,3	87,7	87,7	89,1	89,7	90,4
TOTAL 16 - 29	71,8	71,7	71,1	69,2	69,2	68,5	67,6	65,8

Font: Idescat

Gràfic 11: Evolució de la taxa d'activitat per franges d'edat dels joves a Catalunya. 2005 – 2012

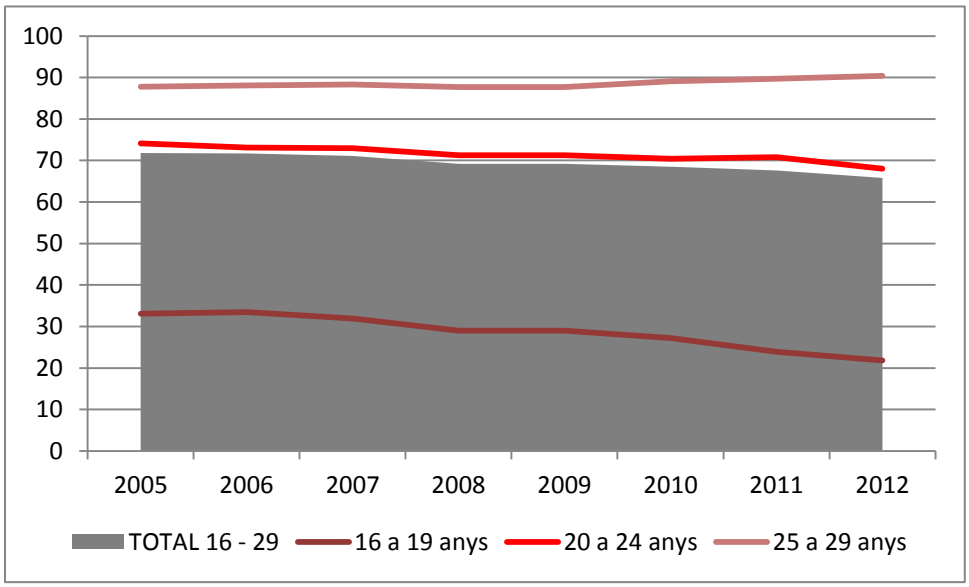

Font: Idescat

ii. Taxa de temporalitat. Evolució 2000-2012

DEFINICIÓ

Percentatge de contractes temporals respecte el total de treballadors assalariats, població juvenil

ANÀLISI

La contractació temporal ens pot donar informació sobre la incidència de la precarietat laboral, associada a la inestabilitat contractual. Fins l'any 2010, incloent-hi els primers anys de la crisi- la temporalitat va caure, probablement pels incentius i l'abaratiment de la contractació indefinida, però el manteniment d'una situació d'incertesa ha fet que la taxa de temporalitat hagi augmentat durant 2011 i 2012, situant-se en el 40,5%, una xifra pràcticament similar a la que es donava el 2008 (40,6%)

El que no canvia al llarg de l'evolució és que es dóna una situació de temporalitat més elevada (gairebé el doble) en la població jove que en la població de més de 29 anys.

Taula 17: Evolució de la temporalitat dels joves a Catalunya 2000-2012

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Població 16-29 anys (CAT)	49,4	46,4	44,5	42,6	43,0	45,9	45,6	42,3	40,6	34,9	35,5	41,0	40,5
Població major de 29 anys (CAT)	16,6	15,8	14,7	16,2	16,7	16,8	19,5	17,2	15,1	13,5	13,7	15,3	13,9
Espanya (16 - 29 anys)	55,3	54,4	53,1	52,8	53,2	54,9	54,8	51,7	48,9	44,6	45,3	47,9	47,7
UE - 27 (15 - 24 anys)	35,2	35,9	35,8	36,3	37,7	39,4	40,7	40,9	39,4	39,6	42,2	42,5	42,2

Font: Observatori de la Joventut de Catalunya

Gràfic 12: Evolució de la temporalitat dels joves a Catalunya 2000-2012

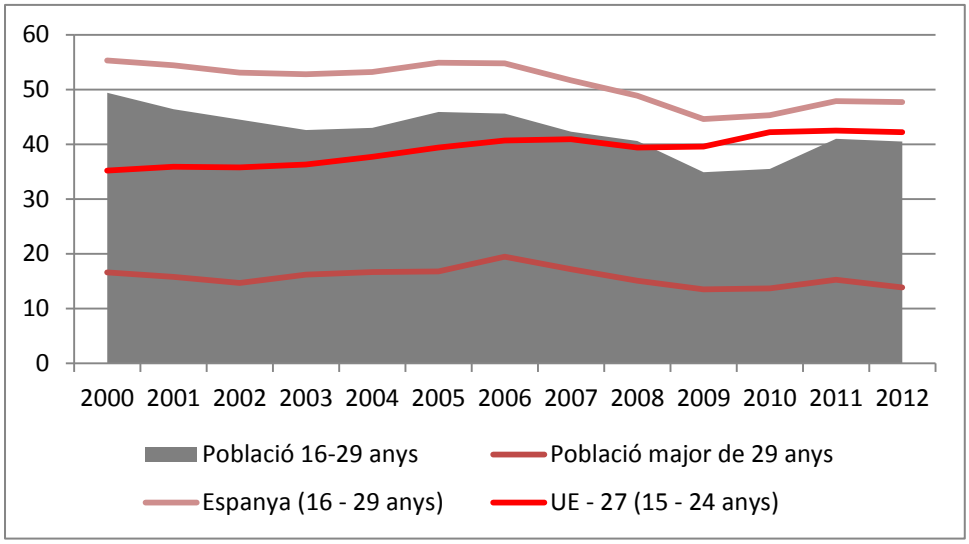

Font: Observatori de la Joventut de Catalunya

iii. Ingressos bruts dels joves

DEFINICIÓ

Mitjana en euros dels ingressos mensuals habituals derivats del treball de la població juvenil (16-24 anys).

ANÀLISI

Les xifres ens confirmen que les retribucions de les persones joves no van augmentar de forma significativa durant l'època de bonança econòmica i que els ingressos del treball (ja de per si minsos –en el llindar dels 1.000€ nets-) es van situar el 2011 per sota dels existents el 2004. Malgrat de la complexitat que acompanya la precarietat laboral, és evident que una de les seves característiques rau en les baixes retribucions, que recau especialment entre els joves i que és inversament proporcional a l'edat: els joves més joves la pateixen més.

Per sexe, els ingressos són sempre menors en el cas de les dones que –malgrat tenir nivells formatius superiors- no aconsegueixen veure reduïda aquesta desigualtat retributiva.

Taula 18: Evolució de la mitja dels ingressos bruts mensuals a Catalunya. 2004-2011

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Poblacio 16 - 24 anys		1.051,20	1.079,30	1.067,40	1.052,40	1.114,30	1.062,90	1.176,50	1.023,20
Sexe	Homes	1.163,70	1.193,20	1.184,00	1.193,80	1.202,80	1.158,80	1.279,00	1.112,00
	Dones	920,2	959	929,5	909,9	1.014,80	966,3	1.078,70	939,6
Total població		1.645,80	1.672,30	1.767,50	1.833,20	1.948,00	1.987,60	2.037,40	2.041,60

Font: Enquesta nacional d'estructura salarial

Gràfic 13: Evolució de la mitja dels ingressos bruts mensuals a Catalunya. 2004-2011

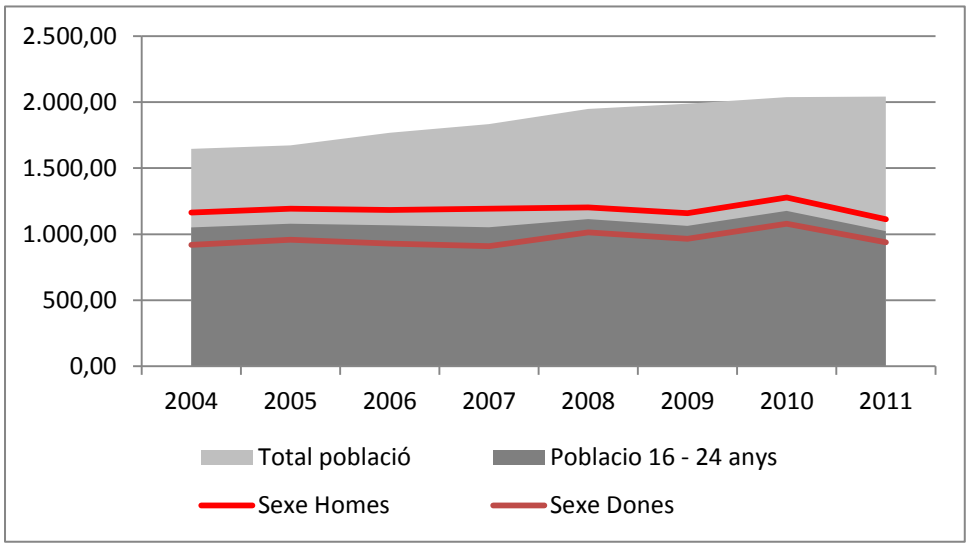

Font: Enquesta nacional d'estructura salarial

b. Taxa d'atur juvenil

i. Taxa atur joves

DEFINICIÓ

Definició: Proporció de la població juvenil aturada respecte el total de la població juvenil activa.

ANÀLISI

La taxa d'atur posa de manifest l'impacte de la crisi sobre la població jove. Fins l'any 2007, aprofitant la conjuntura de bonança econòmica es dóna una baixada de l'atur juvenil fins a situar-se al 9,3% per sota de la mitjana de l'Estat o de l'UE dels 27. Però a partir del 2007 l'increment és espectacular, arribant fins el 37,1% de 2012. Les dades són crítiques en la franja 16-19 anys, on 7 de cada 10 joves estan a l'atur. En la franja 20-24 anys, quan un bon nombre de joves amb qualificació ja han acabat els seus estudis, tampoc presenta xifres optimistes, gairebé la meitat de les persones joves d'aquesta franja estan a l'atur (45,8%). La franja 25-29 anys sí té una taxa inferior al total, però malgrat tot gairebé 3 de cada 10 persones d'aquest tram d'edat està a l'atur (26,8%)

Una dada significativa és que la taxa d'atur total de 16-29 anys (37,1% el 2012) gairebé duplica la de les persones adultes majors de 29 anys, que se situava en el 19,3%. Aquest fet, que es manté amb poques oscil·lacions al llarg de tota l'evolució, posa de manifest que la població jove pateix de forma prioritària la destrucció d'ocupació i com això condicionarà la capacitat d'accés a l'habitatge i altres qüestions com ara l'esfera relacional, la salut o el capital social, entre d'altres.

Taula 19: Evolució de la taxa d'atur segons franges d'edat dels joves a Catalunya. 2005 – 2012

	16 a 19 anys	20 a 24 anys	25 a 29 anys	TOTAL 16 - 29
2005	25,3	13,3	8,8	11,9
2006	25,4	11,6	6,5	10,1
2007	25,2	10,1	6,2	9,3
2008	35,2	16,2	12	15,7
2009	54,6	32,3	20,9	27,9
2010	62,4	33,3	20,7	28,8
2011	62,4	39,6	20,3	30,6
2012	71,3	45,8	26,8	37,1

Font: Idescat

Gràfic 3: Evolució de la taxa d'atur segons franges d'edat dels joves a Catalunya. 2005 – 2012

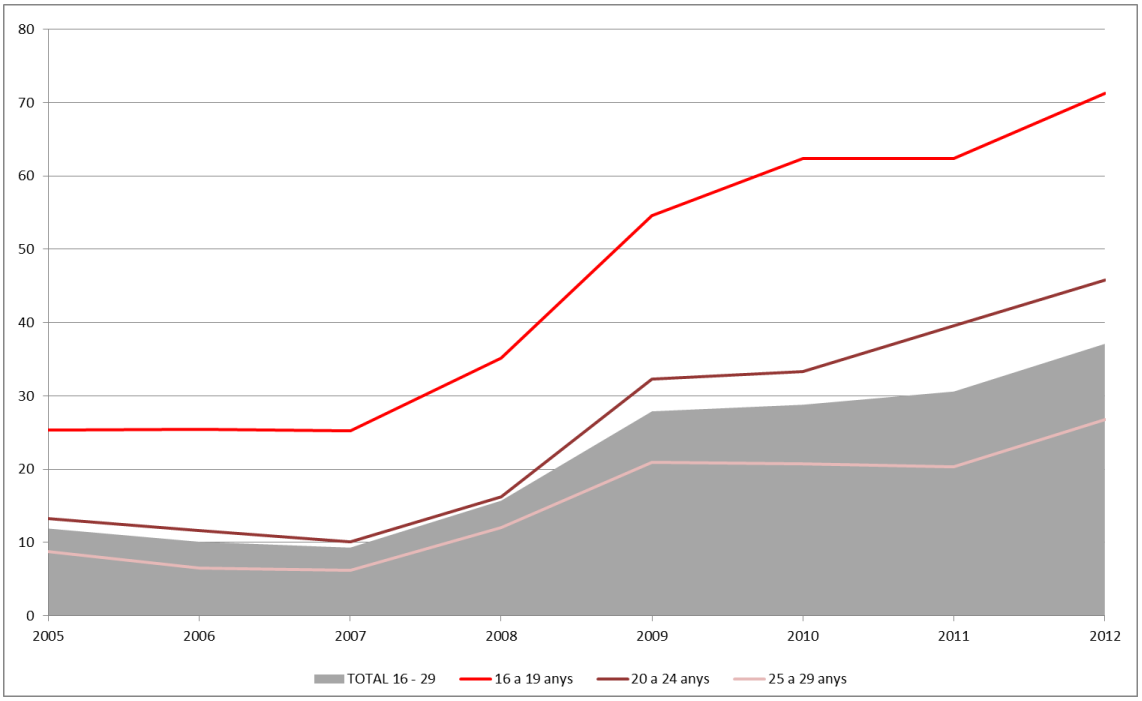

Font: Idescat

Gràfic 4: Relació amb l'ocupació i l'atur del joves de 16 a 34 anys, per lloc de naixement

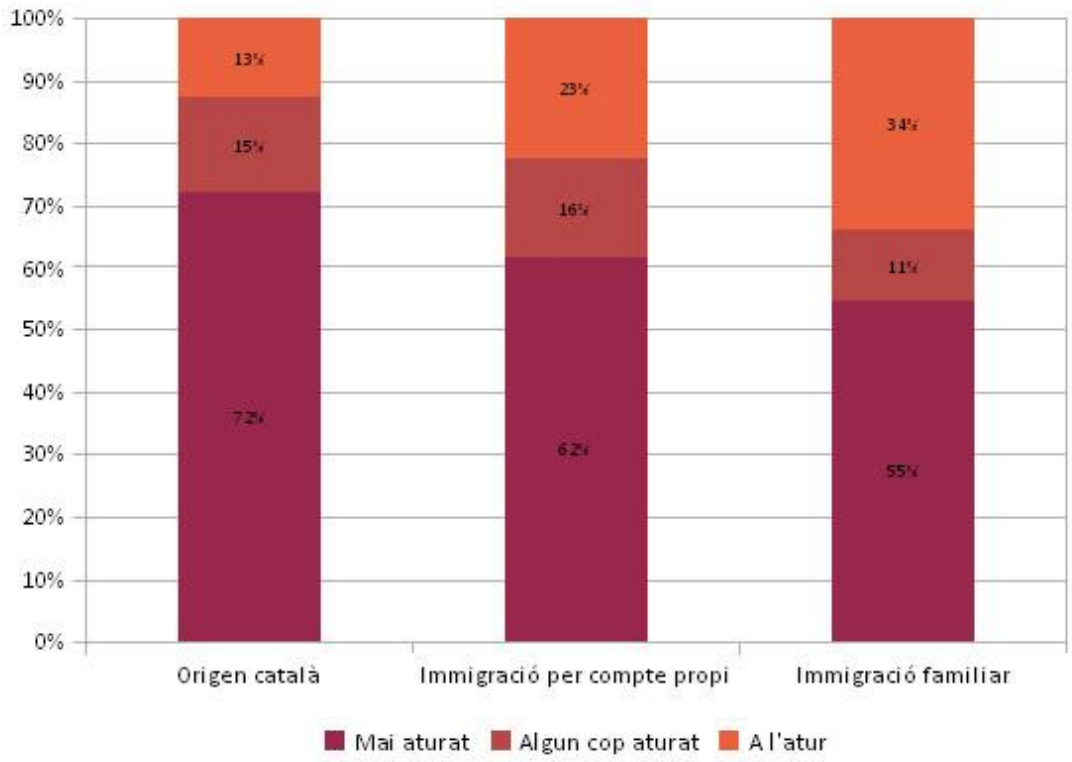

FONT: Enquesta a la joventut de Catalunya 2012

Tal com es mostra en el gràfic anterior, la significació de les persones joves autòctons tenen una menor presencia en el mercat laboral que aquells que tenen una trajectòria d'immigració. Aquest fet es deriva del premura que tenen aquests col·lectius per a treballar, aspecte que els porta segurament a acceptar treballs més precaris i amb pitjors condicions laborals. Com mostra el gràfic 11, els joves d'origen immigrat, a més, estan sobrerepresentats als segments ocupacionals més baixos (ocupacions elementals i mitjanes) i són pràcticament inexistents entre els nivells directius i gerencials.

Gràfic 5: Nivell ocupacional dels joves de 16 a 34 anys, per lloc de naixement

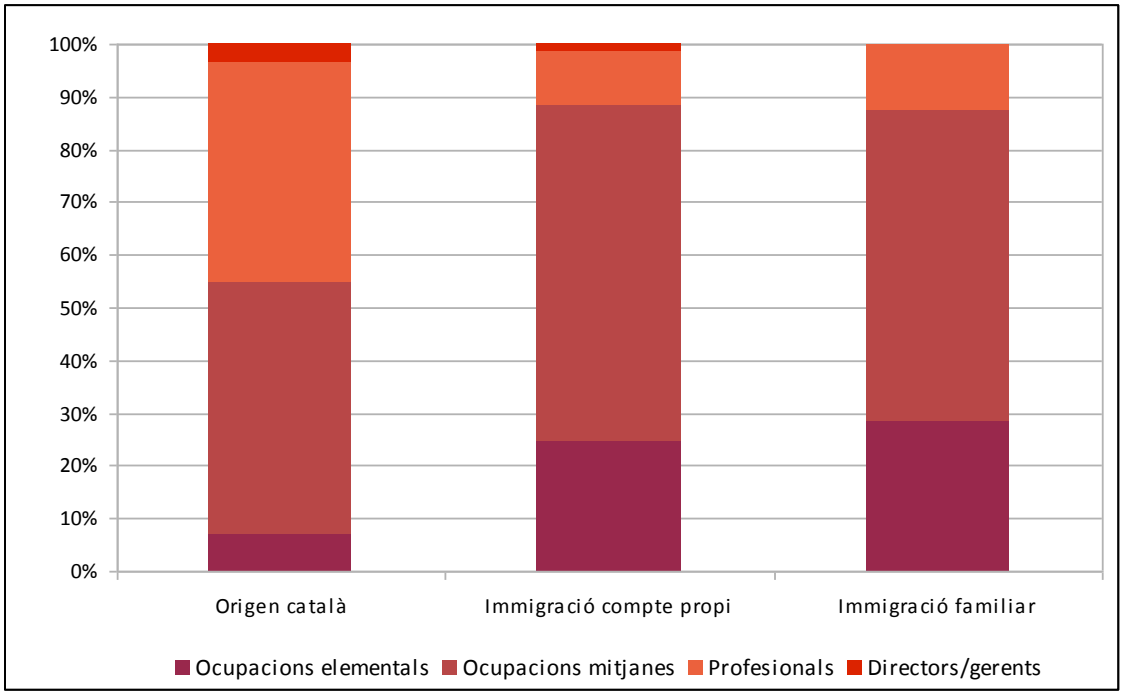

FONT: Enquesta a la joventut de Catalunya 2012

ii. Cobertura de l'atur juvenil

DEFINICIÓ

Proporció de la població juvenil aturada que rep subsidi respecte el total de la població juvenil aturada.

ANÀLISI

Aquest indicador ens dóna la mida de la protecció social que tenen les persones joves que es troben en situació d'atur. L'any 2012 un 18,4% de les persones joves a l'atur rebien cobertura econòmica amb la prestació d'atur. És a dir, gairebé dues de cada deu persones joves estaven rebent el subsidi per desocupació. Als inicis de la crisi (2008-2009) la xifra va pujar deu punts i va passar del 14% fins a pràcticament el 26%, però el manteniment de la crisi va anar fet que persones joves amb prestació perllonguessin la seva situació d'atur i acabessin perdent aquest recurs econòmic.

Taula 20: Evolució de la cobertura de l'atur dels joves

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Població 16-29 anys	14,6	16,4	14,3	19,6	25,9	24,1	16,9	18,4

Font: Observatori Català de la Joventut. Sistema d'indicadors.

Gràfic 6: Evolució de la cobertura de l'atur dels joves

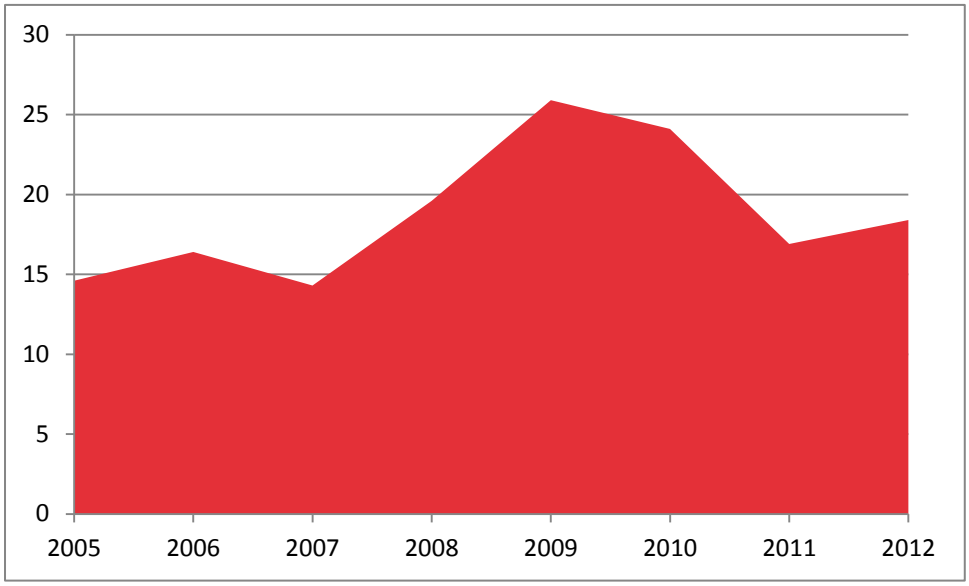

Font: Observatori Català de la Joventut. Sistema d'indicadors.

Les dades del mercat de treball constaten les dificultats que tenen les persones joves per entrar i mantenir-se en el mercat laboral així com les limitacions que tenen a l'hora d'aconseguir uns ingressos suficients per iniciar i consolidar els seu procés d'emancipació. Els alts nivells d'atur i la temporalitat elevada, lligat a uns sous que es mantenen com els de l'any 2004, dibuixen un escenari de precarietat que és difícilment assumible com a societat. La situació és especialment crua entre els més joves que veuen com les seves oportunitats només passen per continuar itineraris de formació tot retardant la seva incorporació al mercat laboral per esquivar l'atur, però aquest allargament d'estudis tampoc no els garanteix una millor feina passats uns anys, ni tan sols tenir-ne una, perquè els més grans (de 25 a 29 anys) també tenen un atur força considerable: una quarta part estan a l'atur.

La situació de vulnerabilitat social dels joves s'explica per la precarietat derivada de la temporalitat, però no només per això, ja que en la precarietat també trobem aspectes vinculats als ingressos, la protecció social i les condicions de treball. Les dades no només ens aporten una visió negativa pel que fa a l'atur sinó que consoliden un escenari de manca d'oportunitats per a un elevat nombre de la població que veu com es perllonga la seva vulnerabilitat associada a feines inestables, mal pagades i amb una posició de feblesa davant l'empresa.

5. HABITATGE

Parlar de l'accés dels joves a l'habitatge és parlar de mercat immobiliari. L'Estat espanyol es compta entre el països europeus on s'ha construït menys habitatge protegit i Catalunya, malgrat els intents de revertir aquesta tendència just abans de la crisi, no és aliena a aquest patró. Així, mentre països com Holanda, Suècia, Dinamarca o fins i tot Gran Bretanya el lloguer protegit representa entre una quarta part i la meitat del parc d'habitatge, a l'Estat espanyol només representa un 10% i a Catalunya encara menys. Les polítiques públiques d'habitatge a Catalunya s'han centrat, en bona mesura, en facilitar l'accés a un habitatge del mercat lliure: el 40% de joves diuen que es beneficien de desgravacions per compra, el 20% han rebut prestacions per pagar el lloguer i un terç ha recorregut a les borses d'intermediació. És per aquest motiu que per analitzar els problemes d'emancipació dels joves catalans ens centrarem en les seves dificultats per accedir al mercat immobiliari.

a. Emancipació juvenil

i. Taxa d'emancipació domiciliar

DEFINICIÓ

Proporció de la població juvenil (16-29 anys) que no viu a la seva llar d'origen respecte del total de la població juvenil

ANÀLISI

L'evolució de la taxa d'emancipació dels joves a Catalunya ha evolucionat en paral·lel a la bombolla immobiliària: mentre que el percentatge de joves emancipats va anar decaient de manera sostinguda des de principis dels 90 fins a mitjans de la primera dècada dels 2000, coincidint amb la pujada dels preus de l'habitatge, a partir de llavors -una vegada els preus han començat a baixar- ha experimentat una notable recuperació.

En aquesta asseveració cal fer-hi dos matisos: el primer, que mentre el preu de l'habitatge continua caient, també empitjora la situació econòmica de les persones joves. Caldrà, com farem més endavant, analitzar el cost relatiu que suposa l'habitatge en els ingressos de les llars joves. Una distorsió que també tal tenir en compte és que la composició de la població jove ha variat substancialment durant els darrers anys: la població jove ha "envellit". Les persones joves més grans, que també són les més emancipades, són més nombroses que les persones joves de menys edat.

Taula 21: Evolució de la taxa d'emancipació domiciliar a Catalunya de 15 a 29 anys. 1990 -2012

	1990	1998	2002	2007	2012
Emancipat/ada	30,0	23,0	18,0	28,0	42,5
No emancipat/ada	70,0	77,0	82,0	72,0	57,5
Total	100	100	100	100	100

Font: Enquesta de la joventut a Catalunya

Gràfic 7: Evolució de la taxa d'emancipació domiciliar a Catalunya de 15 a 29 anys. 1990 -2012

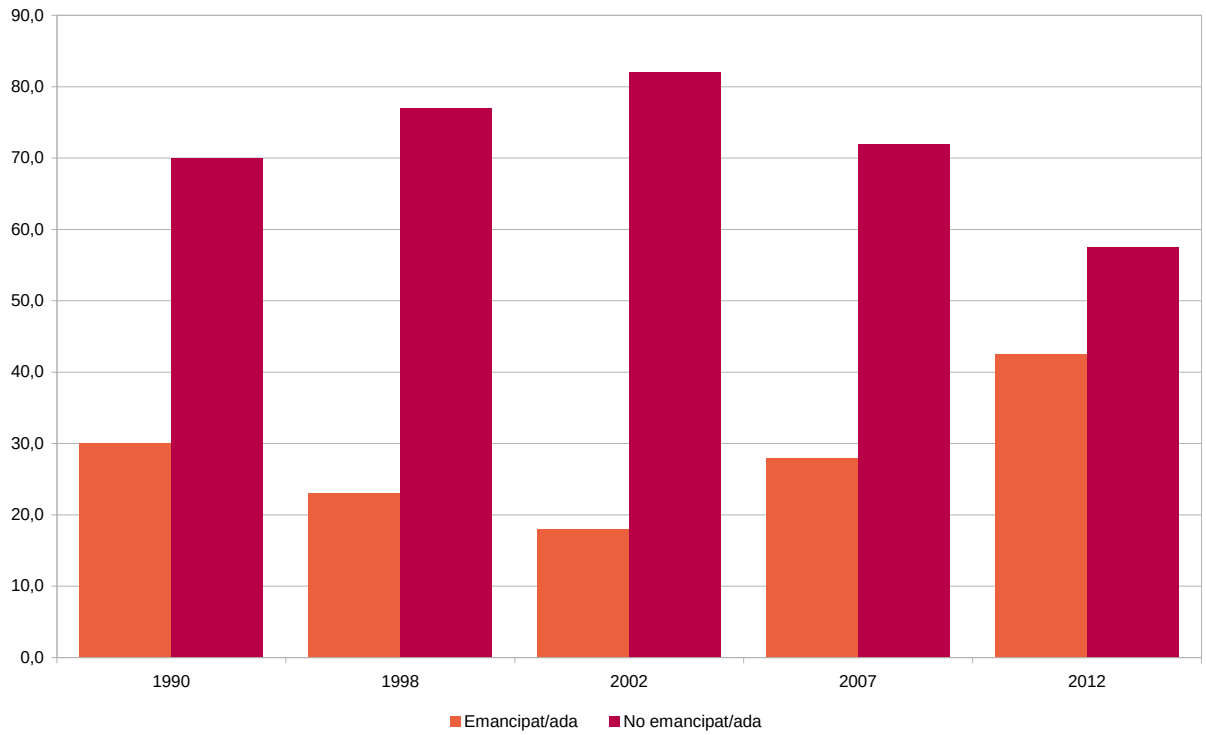

Font: Enquesta de la joventut a Catalunya

Les successives enquestes a la joventut a Catalunya són les úniques enquestes on es pregunta explícitament per l'emancipació domiciliària de les persones joves. Una altra manera d'aproximar-nos a aquesta informació és analitzar les dades de l'EPA, en especial l'indicador "persona principal per sexe i edat". És clar que no totes les persones emancipades ocupen el lloc de persona principal, però coneixent la composició de la llar podem fer una estimació del total de joves emancipats

Taula 22: Evolució de la taxa d'emancipació per grups d'edat

	2002	2007	2012
De 15 a 19 anys	2,40%	3,42%	13,37%
De 20 a 24 anys	9,20%	18,39%	33,79%
De 25 a 29 anys	35,60%	47,21%	69,03%

Font: Enquesta de la joventut a Catalunya

Gràfic 8: Evolució de la taxa d'emancipació per grups d'edat

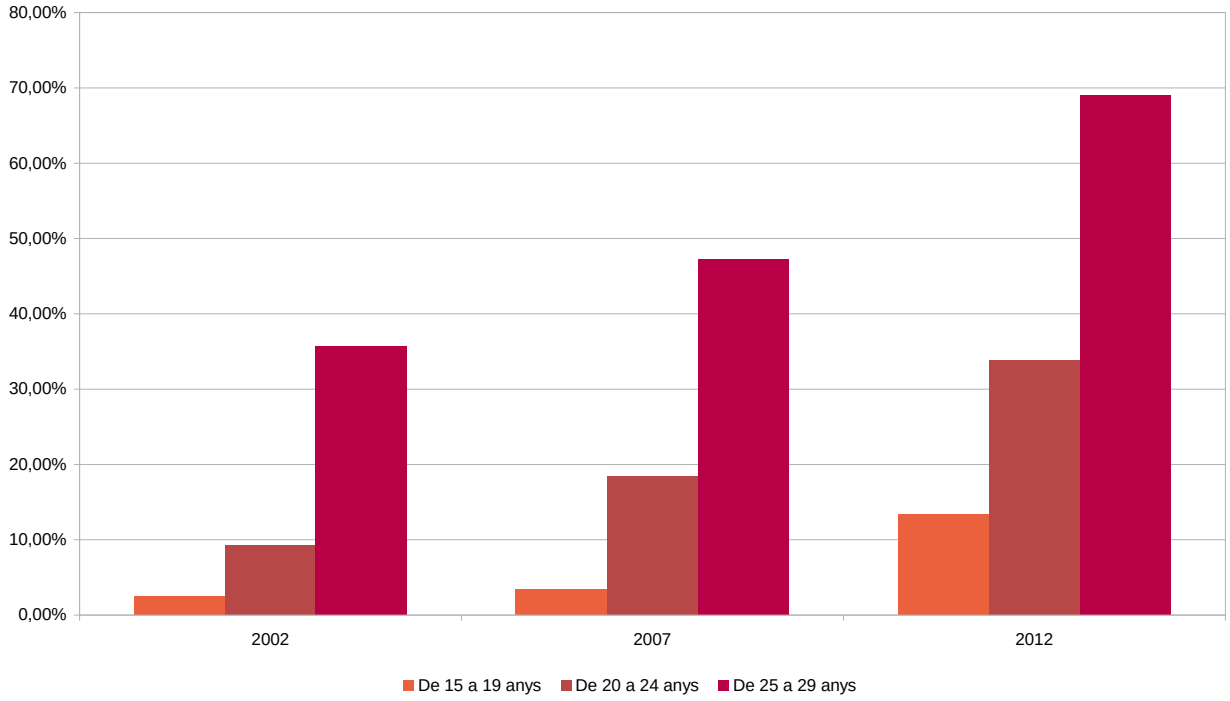

Font: Enquesta de la joventut a Catalunya

Si segreguem la taxa d'emancipació per grups quinquennals podem comprovar que la taxa d'emancipació ha augmentat de 2002 a 2012, en tots els grups d'edat

Taula 23: Evolució de la taxa d'emancipació per sexe 2002-2012 a Catalunya

	2002	2007	2012
Homes	15,50%	43,00%	55,00%
Dones	20,90%	46,00%	62,00%

Font: Enquesta de la joventut a Catalunya

Gràfic 9: Evolució de la taxa d'emancipació per sexe 2002-2012 a Catalunya

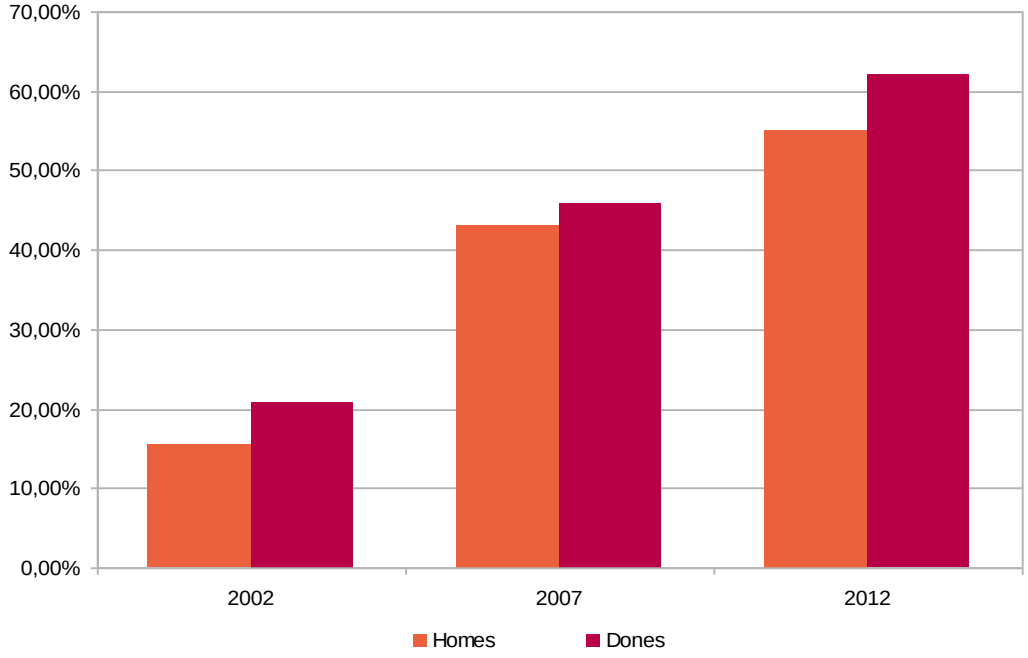

Font: Enquesta de la joventut a Catalunya

La comparació de taxes d'emancipació d'homes i dones evidencia una paradoxa que fa temps que coneixem: les dones, malgrat tenir unes trajectòries educatives més llargues i unes insercions laborals més tardanes, no s'emancipen domiciliàriament més tard, sinó que ho fan abans que els homes. Aquesta diferència s'ha mantingut estable al llarg de les diferents onades de l'Enquesta a la Joventut de Catalunya.

Taula 24: Taxa d'emancipació per lloc de naixement. Catalunya 2012

	2012
Estat espanyol	49,82%
Fora de l'Estat espanyol	79,37%

Font: Enquesta de la joventut a Catalunya

Les enquestes a la joventut precedents a la de 2012 no tenien una submostra de població nascuda fora de l'Estat espanyol prou gran com per estudiar aquesta població de manera desagregada. L'Enquesta a la Joventut 2012 per primera vegada permet fer-ho i això ens permet apreciar clarament com les persones joves nascudes fora de l'Estat espanyol s'emancipen més precoçment que les nascudes a l'Estat espanyol. La diferència és de pràcticament 30 punts percentuals.

b. Accessibilitat a l'habitatge per part dels joves

i. Solvència dels ingressos individuals

DEFINICIÓ

Número d'anys que una persona hauria de dedicar els seus ingressos íntegres per tal de pagar l'import total d'un habitatge de compra al mercat lliure

ANÀLISI

La pujada dels preus de l'habitatge va ser, durant tot el primer quinquenni de l'any 2000, molt superior a l'augment dels salaris. Això es va traduir en un augment del cost d'accés a l'habitatge. En aquesta secció mirarem de quantificar el cost relatiu de l'habitatge respecte el ingressos mitjans de les persones joves.

Es defineix la solvència dels ingressos individuals com el número d'anys que una persona hauria de dedicar els seus ingressos íntegres per tal de pagar l'import total d'un habitatge de compra al mercat lliure. L'Observatori Català de la Joventut calcula aquest indicador comptant els ingressos de les persones joves de l'Enquesta d'Estructura Salarial de l'INE. Com que aquesta enquesta només té dades d'entre 2004 i 2011 i a més no permet desagregar els joves menors de 25 ni els joves d'entre 26 i 34 hem optat per calcular aquest indicador fent servir els ingressos que apareixen a l'Enquesta de Població Activa.

El gràfic ens permet observar la caiguda del preu de l'habitatge en relació als ingressos dels joves, però com que no té en compte el cost de contractar un préstec no és un retrat gaire fidel del cost real d'accedir a un habitatge.

Gràfic 10: Evolució de la solvència dels ingressos individuals a Catalunya segons franges d'edat joves

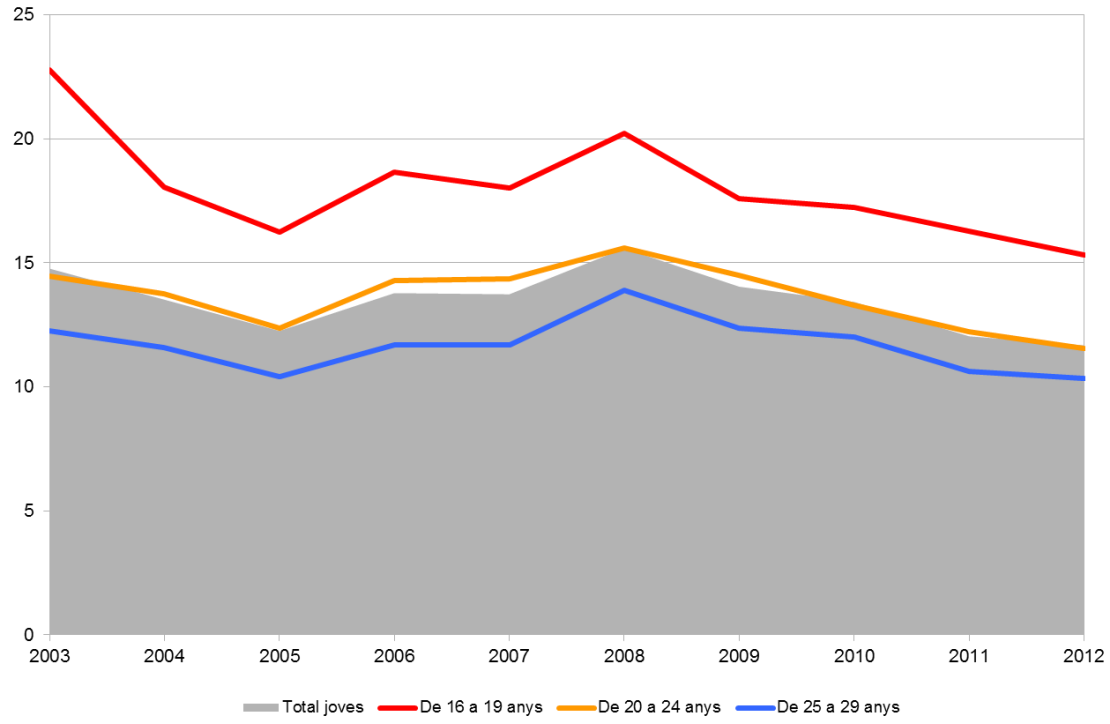

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'EPA i el Departament de Territori i Sostenibilitat

Taula 25: Evolució de la solvència dels ingressos individuals a Catalunya segons franges d'edat joves

	De 16 a 19 anys	De 20 a 24 anys	De 25 a 29 anys
2003	22,79	14,48	12,26
2004	18,06	13,74	11,57
2005	16,25	12,36	10,41
2006	18,65	14,3	11,69
2007	18,03	14,37	11,69
2008	20,21	15,6	13,91
2009	17,6	14,52	12,36
2010	17,25	13,29	12
2011	16,27	12,21	10,61
2012	15,32	11,55	10,34

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'EPA i el Departament de Territori i Sostenibilitat

A efectes de fer aquest càlcul ens hem cenyit a la metodologia que adoptada per l'Observatorio Joven de la Vivienda (OBJOVI), que també ha estat la que ha fet servir l'Observatori Català de la Joventut en la majoria de les seves publicacions. Es treballa amb un tram d'edat jove comprès entre els 18 i els 34 anys (tot i que sovint la franja 18-24 és estadísticament poc robusta perquè sol contenir pocs casos), un habitatge de 100m2 (que vindria a ser la superfície mitjana dels habitatges construïts a Catalunya durant el període analitzat), i un préstec hipotecari a 25 anys, al tipus de referència, i per un import del 80% del valor de l'habitatge.

Gràfic 11: Esforç econòmic de les llars i les persones joves per adquirir un habitatge, per grups d'edat

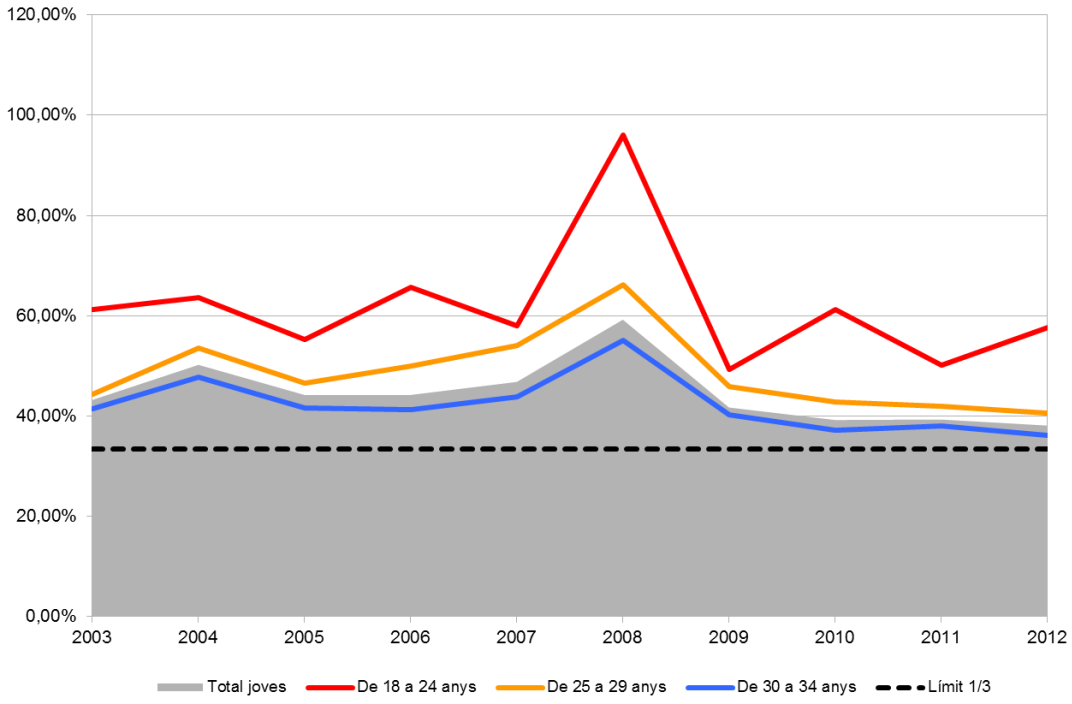

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'EPA, el BE i el Departament de Territori i Sostenibilitat

En contra del que podíem intuir al primer punt d'aquest apartat, el cost relatiu de l'habitatge no ha sofert grans variacions al llarg de la darrera dècada. Va tenir un punt àlgid al 2004 i un altre al 2008, però sempre s'ha mantingut a nivells elevadíssims, i per descomptat superiors al 33% dels ingressos que es considera el límit raonable de despesa en habitatge. Abans de 2008 era un esforç degut als creixents preus de l'habitatge. Una vegada aquests preus han començat a caure, l'esforç es deu a la caiguda d'ingressos de les persones joves.

Gràfic 12: Esforç econòmic de les llars i les persones joves per llogar un habitatge, per grups d'edat

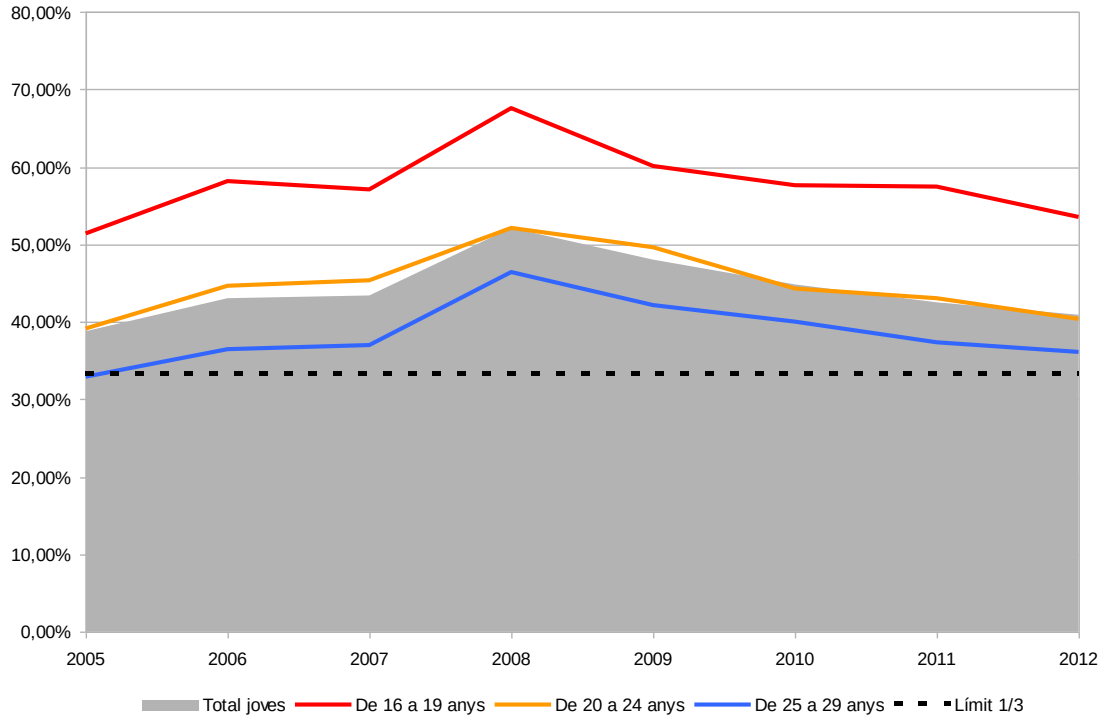

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'EPA, el BE i el Departament de Territori i Sostenibilitat

L'esforç econòmic que suposaria el lloguer mitjà en relació als ingressos mitjans de les persones joves ens dóna pistes per entendre tant l'endarreriment en l'emancipació (ja que podem apreciar clarament com els ingressos s'incrementen amb l'edat) com a l'augment de la proporció de persones joves que opten -de grat o per força- pel règim de lloguer en detriment de la propietat: el lloguer és l'únic règim que permetria mantenir la despesa en l'habitatge en uns límits aproximats al 33% que es recomana no superar.

c. Ajuda familiar per l'habitatge

DEFINICIÓ

Proporció de la població juvenil emancipada que rep ajut econòmic familiar per pagar el seu habitatge respecte el total de la població juvenil emancipada

ANÀLISI

L'esforç econòmic que implica l'emancipació, molt especialment en les persones d'edat més jove, fa que sigui pràcticament impensable que es puguin emancipar comptant exclusivament amb els seus ingressos

Gràfic 13: Esforç econòmic de les llars i les persones joves per llogar un habitatge, per grups d'edat

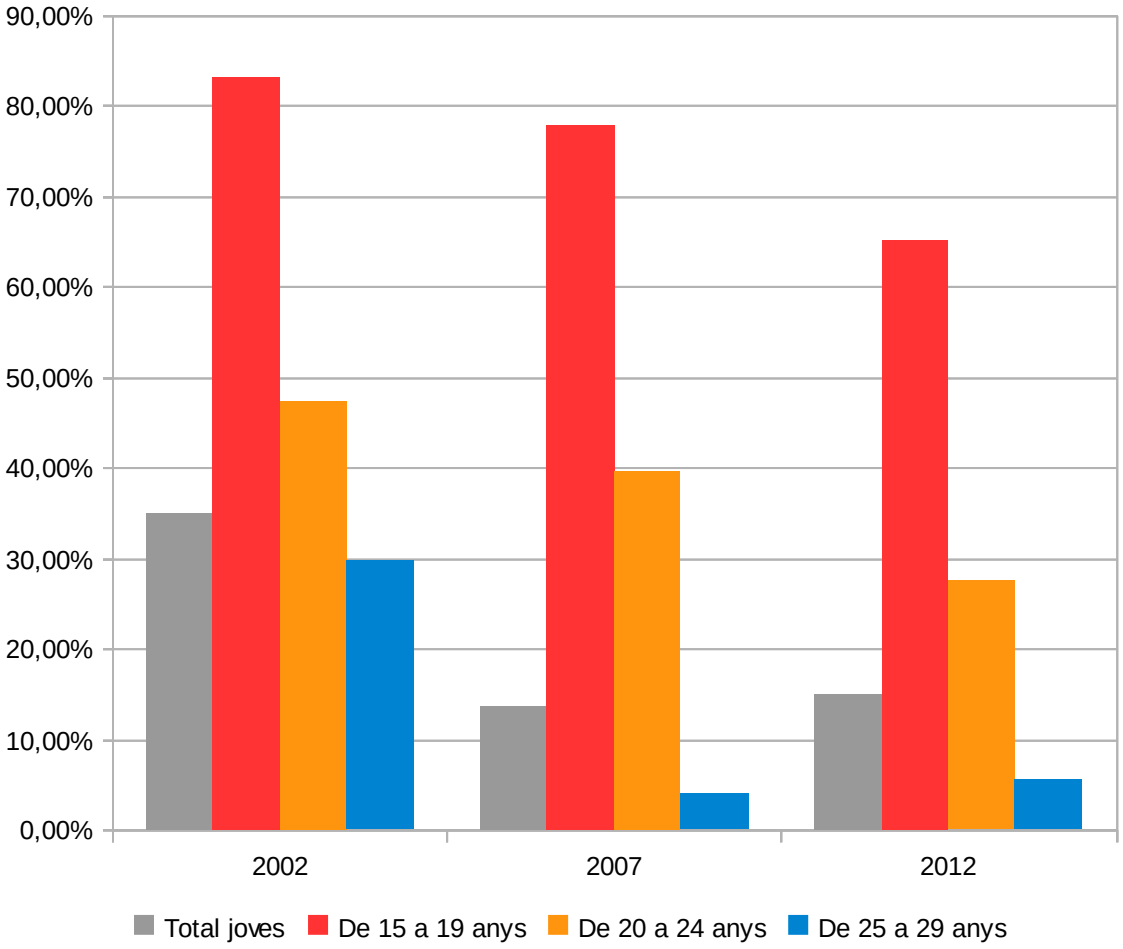

Font: Enquesta a la Joventut de Catalunya

Segons les dades de l'Enquesta a la Joventut de Catalunya més de la meitat de les persones emancipades menors de 20 anys reben suport econòmic de la seva família d'origen. Cal tenir en compte que bona part d'aquests joves són estudiants.

La col·laboració econòmica de les famílies amb els seus fills i filles emancipats ha anat a la baixa els darrers anys. El fenomen fins i tot s'ha capgirat fins al punt que l'Enquesta a la Joventut de Catalunya 2012 detecta com els joves no emancipats contribueixen de manera creixent en els ingressos de les seves llars familiars.

d. Característiques dels habitatges dels joves emancipats

La tinença de l'habitatge en propietat ha experimentat una caiguda important durant la darrera dècada. Malgrat que el règim de propietat ha estat sempre menys abundant que en el conjunt de la població, dos terços de les llars joves tenien el seu habitatge en propietat el 2002. L'any 2012 mes de la meitat de les llars joves vivien en règim de lloguer

Taula 26: Percentatge de joves que viuen en un habitatge de propietat

		2002	2007	2012
Població 20-34 anys		65,7	63,2	42,2
Sexe	Homes	61,7	64,1	39
	Dones	68,8	62,3	45,1
Grups d'edat juvenil	15 - 19			28,9
	20 - 24		29	27,4
	25 - 29		51,8	54,5

Font: Enquesta a la Joventut de Catalunya

Les característiques dels habitatges de les persones joves, però, no són substancialment diferents de les de la resta de la població. La superfície de les llars joves és, segons les dades del 2012, d'uns 100m2, segurament molt més gran del que necessiten la majoria de llars joves, i per tant un impediment innecessari a l'emancipació

L'any 2007 el 27,8% del joves vivien de lloguer i el 60,6% dels que s'emancipaven ho feien en habitatges de propietat (una mica més si descompte els menors de 20 anys). L'any 2012 el 47,7% de joves emancipats viu de lloguer i el 43,6% viu de compra. Això, junt a la caiguda de preus dels habitatges i les rendes de lloguer explica que els joves s'emancipin més malgrat l'empitjorament de les seves condicions laborals. Els joves han deixat d'esperar el moment oportú per comprar un habitatge –perquè aquest potser no existirà mai– i han optat per marxar de lloguer. D'una banda, els joves es gasten, de mitjana, un 6% menys en l'habitatge del què ho feien just abans de la crisi. De l'altra, el creixent grup de joves que han optat per viure es gasta un 25% menys cada més que els que s'han hipotecat per comprar el seu habitatge. Aquesta exposició molt menor als problemes vinculats al mercat hipotecari ha protegit els joves de les execucions hipotecàries que han acaparat el tractament mediàtic dels problemes de l'habitatge (la mitjana d'edat de les persones ateses per la PAH és de 51 anys segons les dades de l'informe "Emergencia habitacional en el Estado espanyol"). No tenim dades de desnonaments de lloguer, tot i sabem que són molt més nombrosos que les execucions hipotecàries, però sí que tenim dades sobre els joves que s'han vist obligats a revertir el seu procés d'emancipació: el 7% de joves que resideixen a la llar familiar s'havien emancipat prèviament. Són els coneguts com a "boomerang kids".

e. Mercat immobiliari

L'abrupta caiguda de l'activitat constructiva de 2006 ençà s'aprecia clarament en aquest gràfic. Hi podem veure, també com l'activitat constructora va duplicar (i fins i tot triplicar, el 2006) la ràtio de 6 habitatges iniciats per cada 1000 habitants que es considera la que marca una activitat constructiva ajustada a les necessitats habitacionals d'una població amb un creixement demogràfic estàndard.

La caiguda de l'activitat constructiva ha distorsionat notablement la quota de mercat de l'HPO, que s'han continuat construint en el volum -ínfim- que ho havien anat fent els anys precedents.

Gràfic 14: Quota de mercat dels habitatges "assequibles"

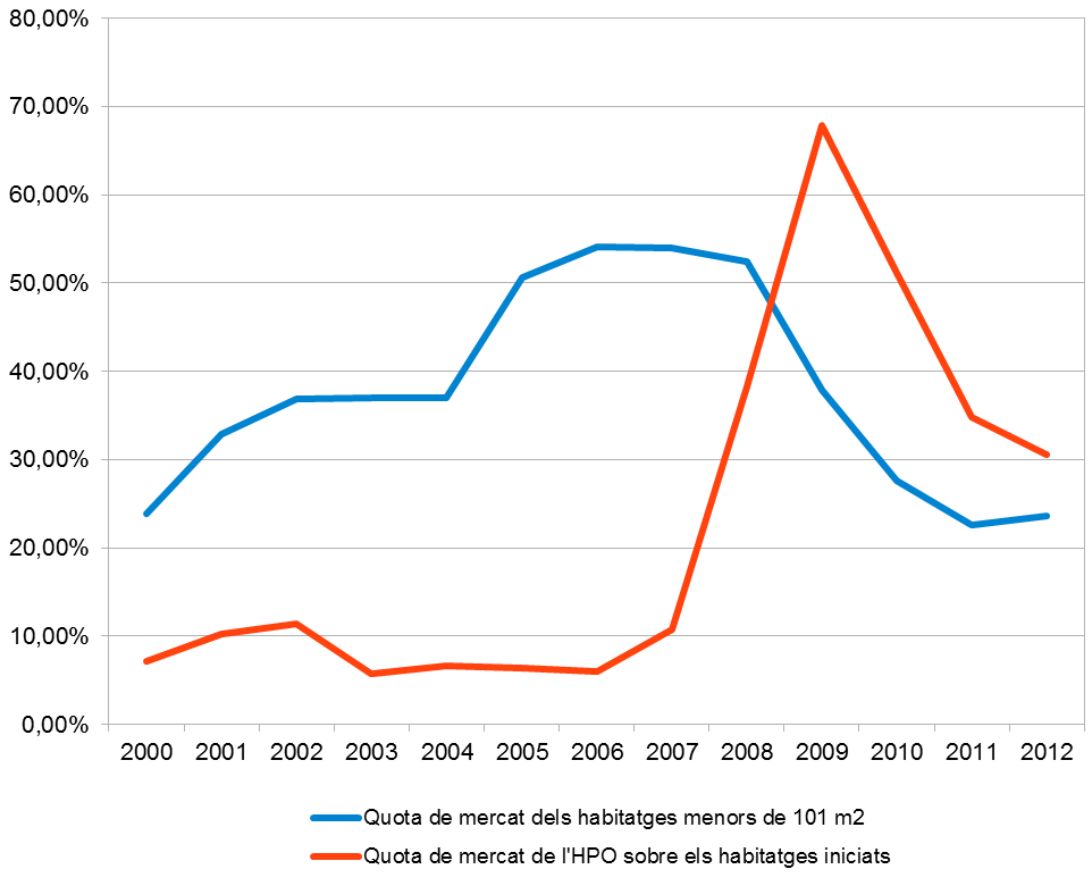

Font: Estadístiques de la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana, Departament de Territori i Sostenibilitat.

Els habitatges de superfície inferior a 101 m2, considerats més adequats a les necessitats de la població jove, i en qualsevol cas més assequibles, han perdut quota de mercat coincidint amb la fi de la bombolla immobiliària.

i. Preus dels habitatges

Gràfic 15: Preu/m2 mitjà dels habitatges d'obra nova i lloguer mensual mitjà

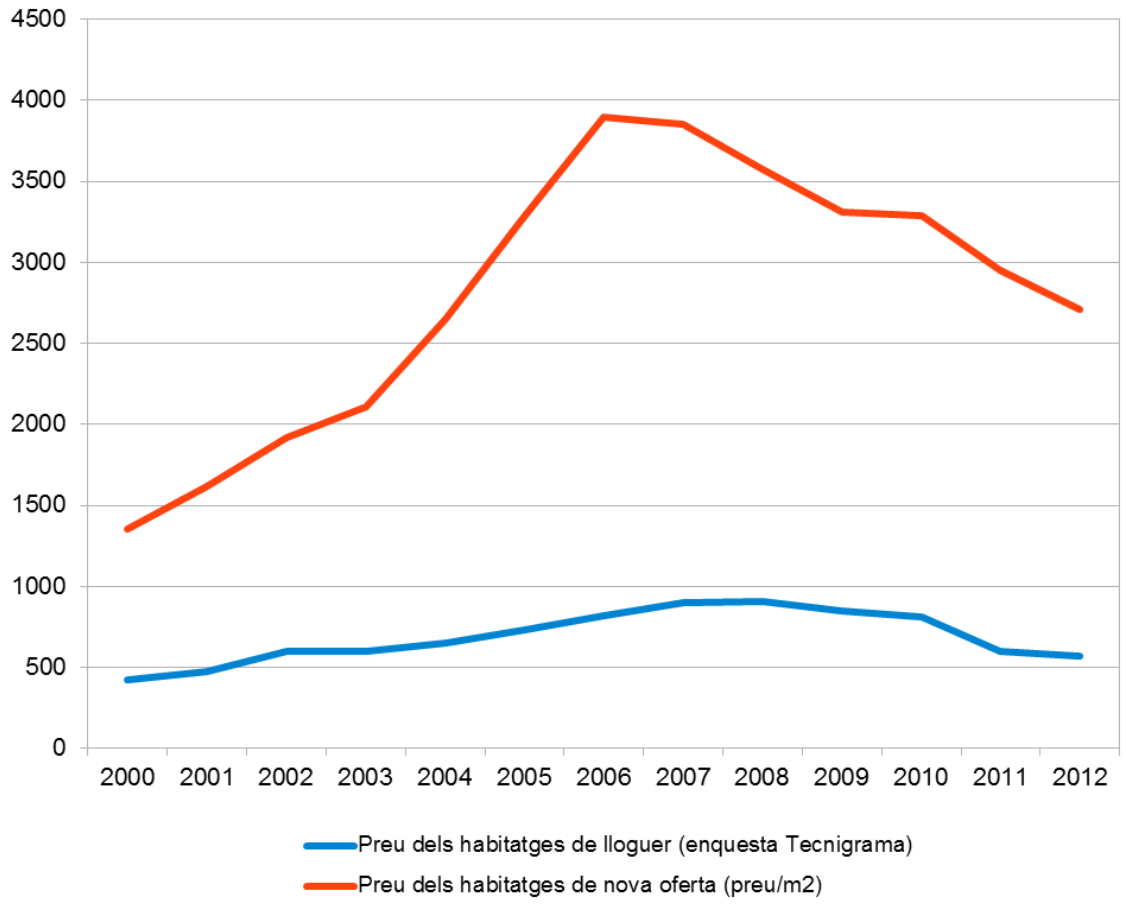

Font: Estadístiques de la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana, Departament de Territori i Sostenibilitat.

Com ja hem vist a la secció en la qual hem analitzar l'esforç econòmic que l'habitatge suposa per a les llars joves, els preus de l'habitatge han experimentat una notable caiguda des dels màxims de 2007. Aquesta caiguda, com hem vist, també ha coincidit amb unes dificultats creixents d'accés al mercat hipotecari per part de les persones joves, que han optat cada vegada més pel règim de lloguer a l'hora d'emancipar-se. Els preus de lloguer també han experimentat una caiguda des de 2007, però molt més tènue que els preus de venta.

ii. Ajuts a l'habitatge destinats a joves

DEFINICIÓ

Ajuts a l'habitatge destinats a la població juvenil respecte el total d'ajuts a l'habitatge concedits

ANÀLISI

Les persones joves, per una qüestió elemental vinculada al cicle de vida, són les que més s'emancipen. És per això que sempre han rebut una proporció considerable dels ajuts públics destinats a l'habitatge. La fi de la bombolla immobiliària i la crisi econòmica també han modificat parcialment aquest patró, de manera que a partir de 2009 les persones joves cada vegada reben una proporció inferior del ajuts a l'habitatge: el 2012 ja en rebien menys de la meitat del total.

Els ajuts a l'emancipació, que van ser un dels anuncis estrella del Ministeri d'Habitatge, i una part substancial dels ajuts a l'habitatge dirigits a les persones joves, van ser derogats a finals de 2012.

El parc protegit no és un recurs que beneficiï particularment els joves. Només el 4,4% del total de la població catalana viu en habitatges amb alguna mena de protecció. En el cas dels joves, el 6% viuen en habitatges amb alguna protecció. La cobertura de l'habitatge social és irrisòria (la borsa de lloguer social, per exemple ha fet unes 3.000 intermediacions anuals de mitjana els últims 5 anys, xifra que no representa ni un 4% de la demanda anual al registre de sol·licituds d'habitatge protegit).

Gràfic 16: Ajuts a l'habitatge destinats als joves i import total de la RBA

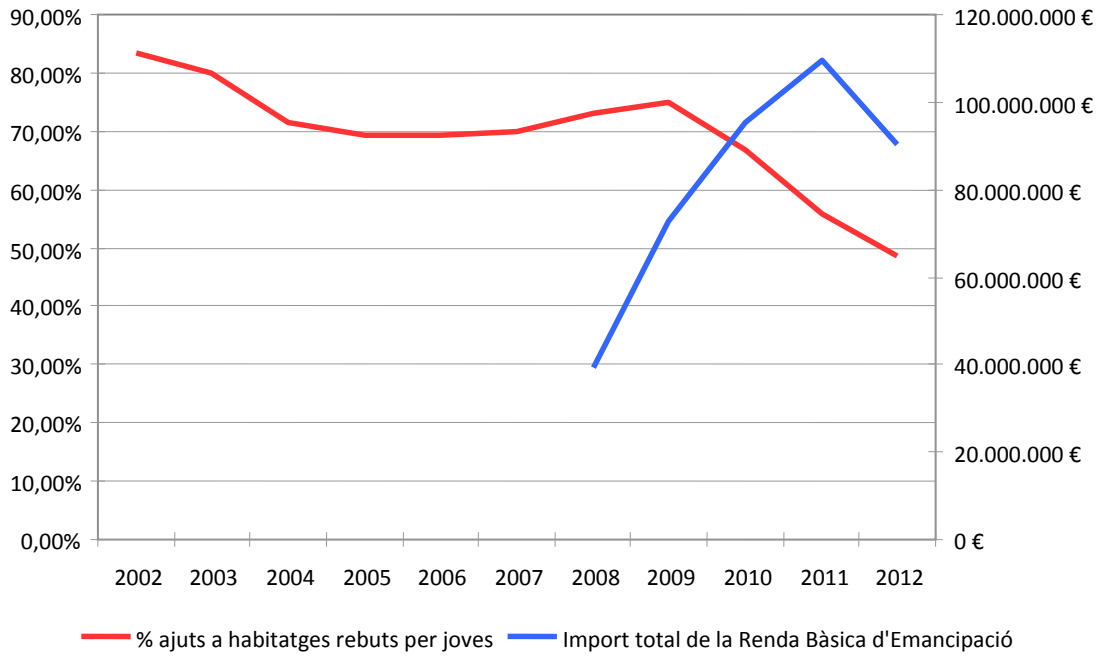

Font: Estadístiques de la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana, Departament de Territori i Sostenibilitat.

En matèria d'habitatge veiem com el cost de l'adquisició d'un habitatge continua sent prohibitiu per a les persones joves. A més, els ajuts a l'emancipació, ja siguin proveïts per les administracions públiques, ja siguin els que aporten les famílies d'origen s'han anat reduint els darrers anys. Segurament per aquest motiu els joves han anat optant de manera creixent per un règim de tinença de lloguer que s'ha vist molt potenciat pel col·lapse del mercat immobiliari (propietaris i promotors opten per llogar el que no poden vendre). Sembla clar que acompanyar aquest creixement del mercat de lloguer, així com promoure altres règims de tinença innovadors com el dret de superfície i augmentar el parc públic d'habitatges, previndria l'especulació, contindria els preus i facilitaria les coses a una joventut que, malgrat les adversitats econòmiques, opta per emancipar-se en major mesura que no ho feia anys enrere. Les mesures que afavoreixin la mobilització del parc vacant, com les sancions als habitatges buits i la garantia públca de les assegurances de lloguer i de caució també serien mesures positives en un moment com l'actual, en què hi ha ampli estoc d'habitatge no venut. Així mateix seria convenient repensar la nociva nova llei d'arrendaments urbans que ha volgut augmentar l'oferta de lloguer desprotegint els llogaters i facilitant els desnonaments.

6. SALUT

a. Salut reproductiva

i. Taxa embarassos juvenil

DEFINICIÓ

Suma del nombre de nens nascuts vius en un any entre les noies joves més el nombre d'Interrupcions Voluntàries de l'Embaràs entre les noies de 14 a 17 anys sobre el total de les noies de 14 a 17 anys. S'expressa sobre mil

ANÀLISI

Les dades ens mostren que es dóna una pujada moderada i continuada d'embarassos adolescents entre l'any 2000 i el 2007. Des d'aleshores hi ha una certa estabilitat al voltant del 12%, malgrat això, amb dades més recents podríem observar fins a quin punt la legislació més permissiva amb l'avortament (llei 2/2010) podia tenir relació amb aquesta dada en anys posteriors a 2009.

Taula 27: Evolució de la taxa d'embarassos adolescents (14-17) i adults (15-49)

	Dones 14 - 17 Anys	Dones 15 - 49 Anys
2000	7,9	48
2001	8,4	48
2002	9	50,9
2003	9,8	51,4
2004	10,3	53,2
2005	10,7	54,3
2006	11,3	56,6
2007	12,3	58,2
2008	11,7	62,4
2009	11,8	59,7

Font: Indicadors de salut maternoinfantil a Catalunya (Departament de Salut).

Gràfic 17: Evolució de la taxa d'embarassos adolescents (14-17) i adults (15-49)

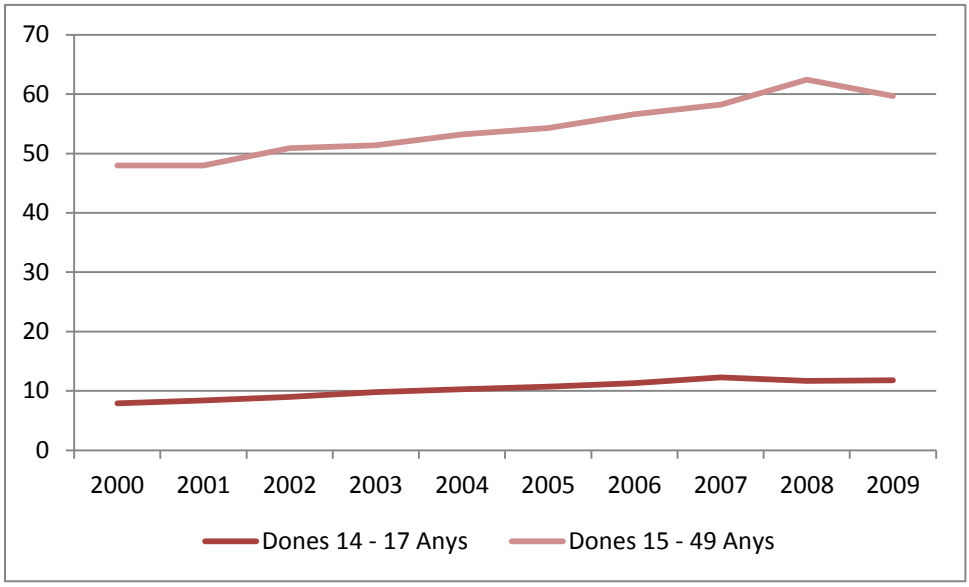

Font: Indicadors de salut maternoinfantil a Catalunya (Departament de Salut).

ii. Interrupcions voluntàries d'embaràs

1. Taxes de les interrupcions voluntàries d'embaràs segons edat

DEFINICIÓ

Interrupcions voluntàries de l'embaràs entre la població juvenil femenina respecte el total de la població juvenil femenina

ANÀLISI

La taxa total d'interrupcions voluntàries de l'embaràs puja si observem el període 2005-2011, però ho fa perquè és en les dones de més de 20 anys i no en la franja de menors de 15 anys o de joves entre 15 i 19 anys.

Malgrat l'augment d'embarassos adolescents, no és majoritàriament en les menors de 15 anys on després augmenten les IVE pel que no és explicatiu de la pujada del fenomen. Aquesta pujada de les IVE es produeix més aviat perquè parelles de més edat creuen que la seva situació no és prou bona per tirar endavant l'embaràs.

Taula 28: Taxa d'interrupció voluntària de l'embaràs segons edat i origen a Catalunya al 2011

Tram edat	Taxa d'IVE per 1.000 dones (1)		
	Total	Autòctones	Estrangeres
<15 anys	0,4	0,3	1,1
15-19 anys	14,1	11,0	26,9
20-24 anys	23,2	16,8	38,8
25-29 anys	19,7	13,9	30,0
30-34 anys	15,6	10,4	28,3
35-39 anys	11,1	8,2	22,4
40-44 anys	4,4	3,3	9,8
45 anys o més	0,1	0,0	0,3
Total	14,0	9,9	26,7

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

Gràfic 18: Taxa d'interrupció voluntària de l'embaràs segons edat i origen a Catalunya al 2011

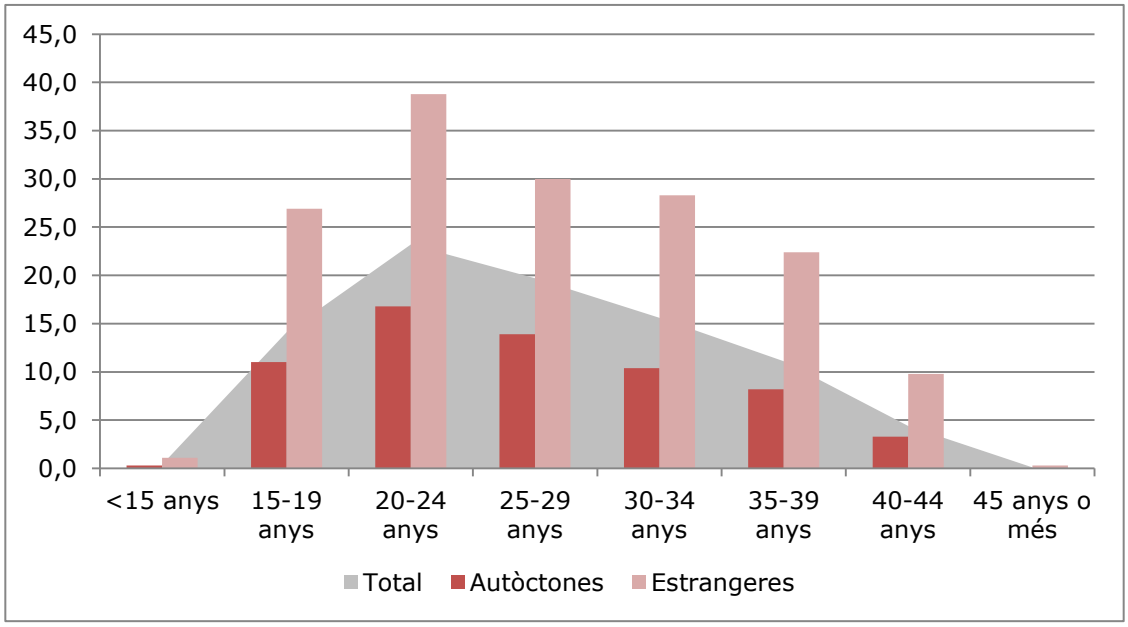

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

Taula 29 : Evolució de la taxa d'interrupció voluntària de l'embaràs segons edat a Catalunya al 2011

Any	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<15 anys	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4
15-19 anys	13,4	14,9	16,1	16,5	15,6	15,1	14,1
20-24 anys	20,3	23,1	26,0	30,0	27,7	25,0	23,2
25-29 anys	14,5	18,1	19,2	23,2	21,9	21,1	19,7
30-34 anys	10,8	12,6	13,8	16,1	16,8	15,2	15,6
35-39 anys	7,7	9,4	9,7	11,1	11,3	11,1	11,1
40-44 anys	3,1	3,6	3,6	4,3	4,2	4,5	4,4
Total	11,3	13,2	14,2	16,2	15,7	14,8	14,0

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

Gràfic 19: Evolució de la taxa d'interrupció voluntària de l'embaràs segons edat a Catalunya al 2011

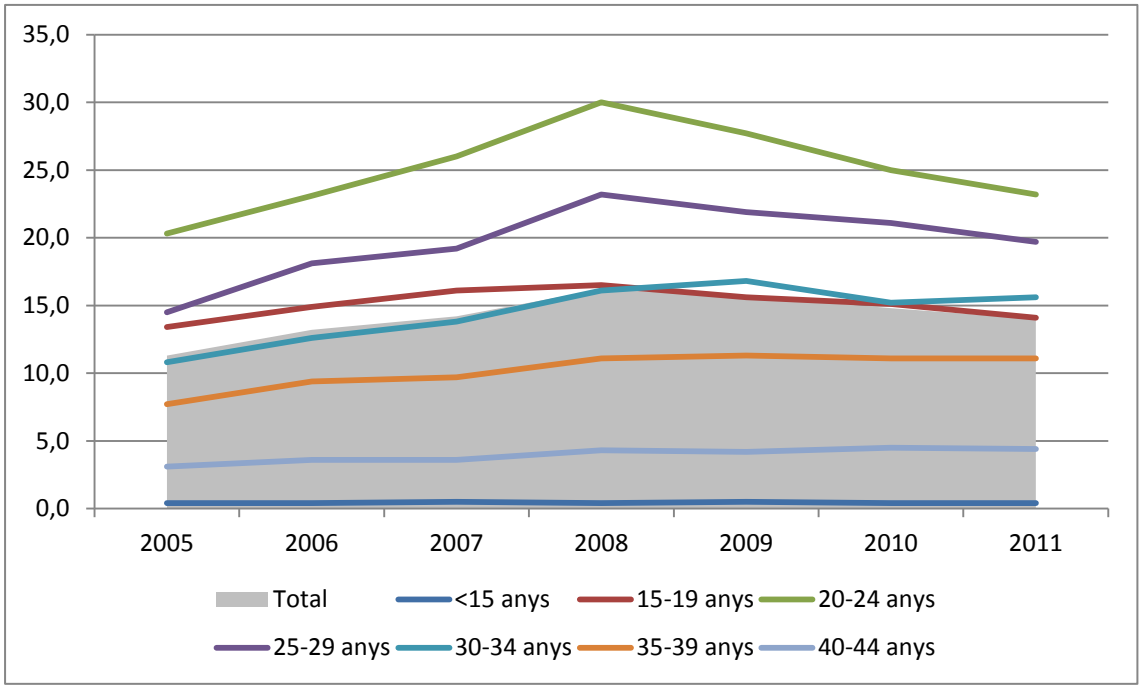

Font: Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

Les interrupcions voluntàries de l'embaràs han baixat de manera global (2008-2011) i no sembla que la crisi hagi afectat a la franja més jove a l'hora de prendre decisions d'aquest tipus. La llei orgànica 2/2010, de 3 de març de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs, regulava la IVE dins les catorze primeres setmanes de gestació, per causes mèdiques per sota de les vint-i-dues setmanes de gestació i per anomalies fetals. Segons dades del Departament de Salut, el motiu d'IVE més freqüent és a petició de la dona (en més del 80% des casos), el risc greu per a la salut o la vida de l'embarassada sobre el 10% i les causes fetals o combinació de motius tenen percentatges molt baixos. Quan encara era d'hora per veure la incidència de la regulació de la llei 2/2010 que, malgrat ser més permissiva no havia *provocat* cap increment d'IVE, la imminent entrada en vigor de la nova legislació restrictiva (amb l'enduriment de requisits per avortar) pot suposar un increment de situacions de risc davant embarassos no desitjats si s'opten per IVE's al marge de la regulació.

L'impacte que pot tenir la reforma de la Llei de l'avortament no es molt clara. Primer caldrà veure en quins termes s'acaba aprovant la llei. Després, l'efecte major el tindrà sobre les dones adultes que són les que en major proporció avorten. A pesar d'aquestes observacions el que si es pot derivar és que la impossibilitat de practicar interrupcions voluntàries d'embarassos generarà una major victimització social i familiar de les dones que vulguin fer-ho, un aspecte que també tindrà un important component de classe

Pel que fa als embarassos adolescents han crescut però de manera molt minsa i el fet de només tenir dades fins 2009 no ens permet valorar si aquests han experimentat un creixement més elevat durant el període de crisi.

7. COHESIÓ SOCIAL ENTRE ELS JOVES

a. Risc de pobresa juvenil

DEFINICIÓ

L'indicador de risc de pobresa expressa el percentatge de joves que viuen en una llar amb uns ingressos inferiors al 60% de la mediana d'ingressos

ANÀLISI

La taxa de risc de pobresa entre les persones joves de 15 a 29 anys se situava en un 21,6% l'any 2011: un de cada cinc joves es trobava en aquesta situació. Després d'una certa irregularitat durant el període 2004-2007, la incidència de la crisi econòmica va fer que a partir de 2008 el percentatge creixés i se situés en una xifra que supera el 18,2% de l'any 2000. Aquestes dades molt probablement hauran empitjorat durant 2012, de forma que ens trobem amb una situació de risc de pobresa com la de fa més d'una dècada.

Pel que fa al sexe, es manté una certa tendència a l'accentuació del risc de pobresa entre les dones, amb gairebé tres punts més de risc per sobre els homes.

Respecte al grup de majors de 29 anys, és difícil establir una tendència de relació perquè depenent dels anys el risc de pobresa és superior en la franja 15-29 anys o en la de majors de 29 anys. El que es pot constatar és el mateix fenomen de tornar a dades de l'any 2000 quant a risc de pobresa també en els majors de 29 anys.

Taula 30: Evolució del risc a la pobresa de la població de 15 a 29 anys a Catalunya del 2000 al 2011.

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Població 15-29 anys		18,2				15,3	14	17,3	14,9	18,1	15,7	20,8	21,6
Sexe	Homes	16,8				15,9	12,9	15,3	11,2	16,9	16	19,5	20,2
	Dones	19,8				14,6	15,1	19,5	18,9	19,4	15,4	22,2	23,2
Grups d'edat juvenil	15 - 19	30,5				25,4							
	20 - 24	18				18,9							
	25 - 29	10				6,2							
Població major de 29 anys		17,3				18	17,7	18,9	18,9	16	20	18,7	16,9

Font: Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

Gràfic 20: Evolució del risc a la pobresa de la població de 15 a 29 anys a Catalunya del 2000 al 2011.

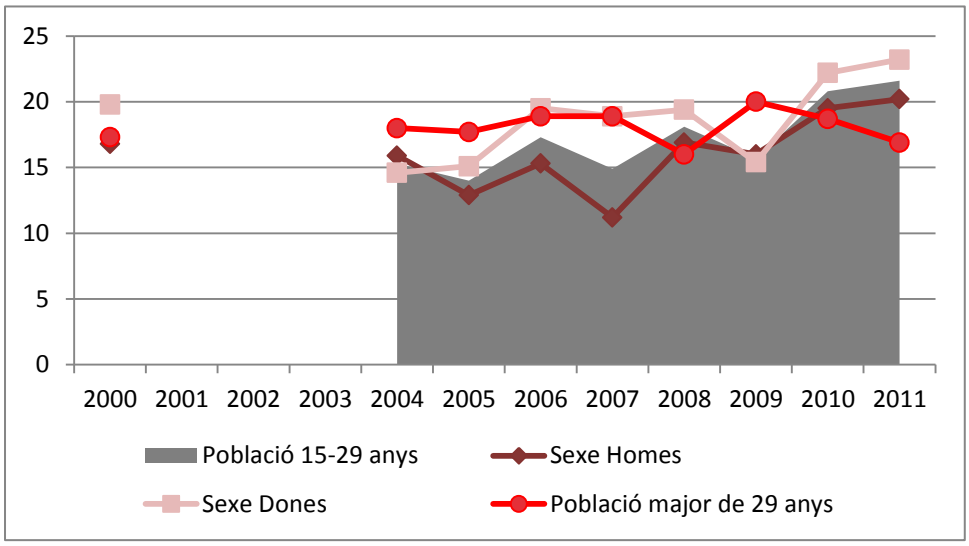

Font: Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

b. Intensitat de la pobresa entre els joves

DEFINICIÓ

La bretxa de la pobresa, que mostra la distància entre la mediana dels ingressos equivalents de la població en risc de pobresa i el llindar, és a dir, mostra "com de pobres són els pobres"

ANÀLISI

No podem afirmar que existeixi una tendència clara respecte la severitat de la pobresa entre les persones joves de 15 a 29 anys però sí es constata el pic de 2008 com a dada negativa amb la pujada fins al 36,1%. Sí es pot observar que com més baix és el risc de pobresa entre els homes, més alta n'és la intensitat: a més homes en situació de pobresa la intensitat es modera, però quan en són pocs, ho són amb més intensitat.

Taula 31: Evolució de la bretxa de pobresa per a la població de 15 a 29 anys segons sexe a Catalunya 2004-2011

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Població 15-29 anys		23,4	27,5	23,9	26,7	36,1	22,0	28,3	31,8
Sexe	**Homes**	20,5	34,3	20,3	32,9	39,5	29,9	36,3	31,9
	Dones	25,0	26,1	29,2	24,9	31,1	13,7	27,8	30,8
Població major de 29 anys								23,7	29,1

Font: Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

Gràfic 21: Evolució de la bretxa de pobresa per a la població de 15 a 29 anys segons sexe a Catalunya 2004-2011

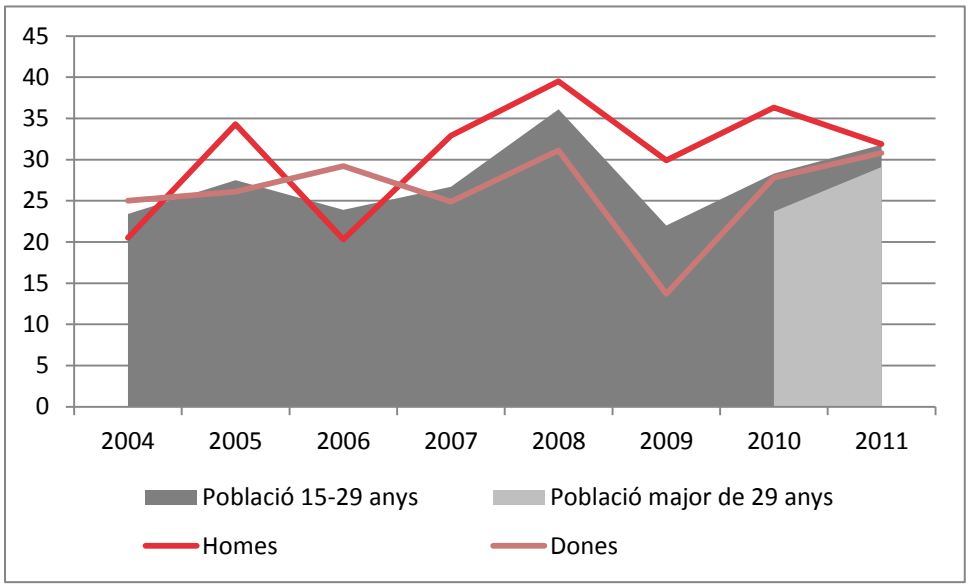

Font: Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

c. Risc en la població jove abans de transferències

DEFINICIÓ

Proporció de la població de 15 a 29 anys que viu en una llar amb una renda equivalent sense transferències inferior al llindar de pobresa respecte el total de la població de 15 a 29 anys

ANÀLISI

L'any 2011 un terç de les persones joves de 15 a 29 anys estaven en risc de pobresa sense comptar les transferències econòmiques i prestacions per pal·liar aquesta situació. Si observem aquest percentatge per sexe, la xifra era superior en les dones, amb tres punts per sobre dels homes. Les dades posen de manifest el punt d'inflexió que va suposar l'inici de la crisi econòmica el 2008 amb un augment de vuit punts del percentatge en el total del grup de 15-29 anys. Les xifres també són considerablement pitjors el 2011 que una dècada enrere, quan el percentatge de joves en situació de risc de pobresa abans de transferències era del 26,6% l'any 2000.

Taula 32: Evolució dels risc de pobresa abans de transferències per a la població de 15 a 29 anys a Catalunya. 2000-2011

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Població 15-29 anys		25,1	24,5	26,4	23,7	25,8	26,5	33,1	32,8
Sexe	Homes	27,4	24	25,7	21	24,1	25,9	32,9	31,3
	Dones	22,7	25,1	27,3	26,8	27,5	27,1	33,4	34,4
Població major de 29 anys							42,9	45,9	47,1

Font: Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

Gràfic 22: Evolució dels risc de pobresa abans de transferències per a la població de 15 a 29 anys a Catalunya. 2000-2011

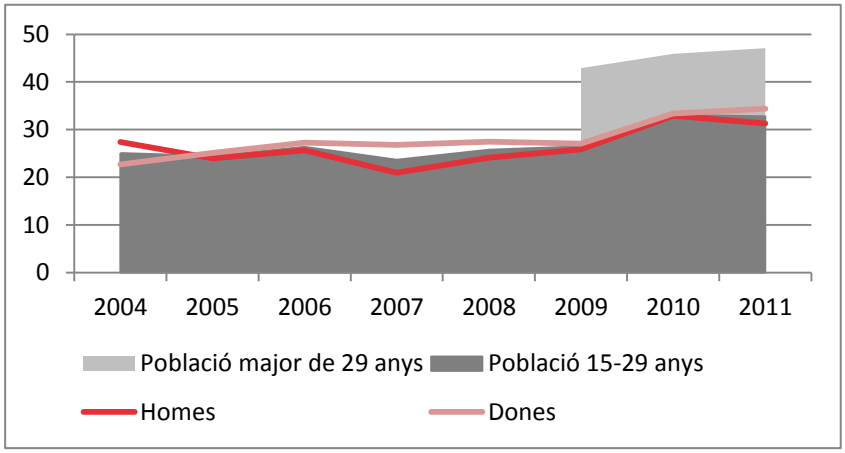

Font: Idescat i Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

a. Risc de pobresa extrema entre els joves

DEFINICIÓ

Proporció de la població de 15 a 29 anys que viu en una llar amb una renda equivalent inferior al 40% de la renda mediana equivalent respecte el total de la població de 15 a 29 anys

ANÀLISI

L'any 2011 gairebé 10 de cada 100 joves d'entre 15 i 29 anys es troben en llars amb ingressos inferiors al 40% de la renda mitjana. En el cas dels homes se situava al 9% mentre que en el cas de les dones superava el 10%. El que podia semblar una bona dada de l'any 2009 va ser desmentida amb una nova pujada el 2010. Caldria veure si les dades de 2012 i 2013, com sembla previsible, la pobresa extrema continua a l'alça o si es dóna la irregularitat dels anys anteriors.

Taula 33: Evolució dels risc de pobresa extrema per a la població de 15 a 29 anys a Catalunya. 2000-2011

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Població 15-29 anys		5	6	7,1	6,8	9,5	5,4	9,9	9,6
Sexe	Homes	4,2	6,9	5,4		9,5	7,4	10,3	9
	Dones	5,8	5,1	9,1	8,3	9,5		9,4	10,3
Grups d'edat juvenil	15 - 19	6,5							
	20 - 24	6							
	25 - 29	3,4							
Població major de 29 anys		7,2					6,9	6,4	7,2

Font: Idescat i Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

Gràfic 23: Evolució dels risc de pobresa extrema per a la població de 15 a 29 anys a Catalunya. 2000-2011

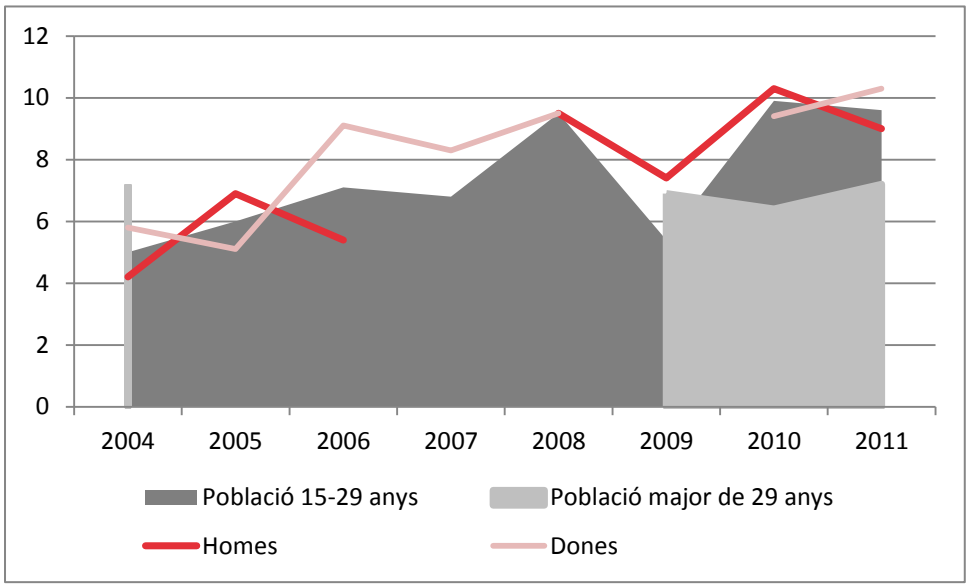

Font: Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya

Les persones joves de Catalunya estan en una situació de fragilitat i de potencial risc de pobresa que és més elevat que per la resta de la població: com hem anat veient al llarg de tots els apartats, la crisi ha afectat de forma molt severa les persones joves i això ha provocat una major vulnerabilitat i risc de caure en situacions de pobresa. És especialment difícil la situació de les dones joves: més de una de cada cinc dones de 15-29 anys es troba en situació de risc de pobresa l'any 2011, a més, també és el col·lectiu que està majoritàriament en situació de pobresa extrema. Les dades de situació de risc abans i després de les transferències no disten massa de forma que les polítiques per combatre la situació tenen una eficàcia relativa.